

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

2^E JAARGANG

WOENSDAG 7 MAART 1917

No. 62

INHOUD

	Blz.
PRODUCTIE- EN CONSUMPTIE-STATISTIEK.....	173
Rantsoneering	174
Engeland's handelspolitiek	175
Engelsche in- en uitvoercijfers	176
De minimumprijzen voor landbouwproducten.....	176
De afscheep van Javasuiker	178
BOEKAANKONDIGING.....	178
REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED	179
MAANDCIJFERS:	
Inklaringen op Amsterdam en Rotterdam.....	180
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	180—189
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

WEEKBLAD ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

Het secretariaat van het weekblad is gevestigd te Rotterdam, Pieter de Hooghweg 122, telefoon no. 3000.
Bijdragen en mededeelingen, den inhoud betreffende, gelieve men te zenden aan het secretariaat.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland, f 10,—, buitenland en koloniën f 12,— per jaar. Losse nummers 25 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0,35 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

Mededeelingen betreffende abonnementen en advertentiën richt men tot Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, Den Haag.

BERICHT.

Het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging „Instituut voor Economische Geschriften" bericht bij dezen, dat aan het secretariaat van het weekblad een v a s t m e d e w e r k e r kan worden verbonden.

Men gelieve zich schriftelijk te richten tot Prof. Mr. G. W. J. Bruins, Calandstraat 62, Rotterdam.

6 MAART 1917.

De geldbehoefte voor de maandwisseling was dezen keer niet van grooten omvang; want, hoewel de politieke toestand aan geldgevers eerder aanleiding tot terughouding gaf, bleven de koersen bijna onveranderd.

Alleen op den laatsten dag der maand kwam de notering voor prolongatie op 3½ pCt., de overige dagen werd 3 pCt. genoteerd. Ook de rente voor particulier disconto was gemakkelijk. Geopend op 2¼ pCt., werd in het midden der week tot 2½ pCt. afgedaan, terwijl ten slotte à 2¼ pCt. voor prima papier weder gereedelijk plaatsing te vinden was.

* * *

De veranderingen in den weekstaat van de Neder-

landsche Bank zijn weder grootendeels ontstaan door de eischen van de Schatkist. De binnenlandsche wissels vermeerderden met f 18½ miljoen. Daar de regeering f 21 miljoen promessen bij de Bank bracht, is door de markt circa 2½ miljoen gulden afgelost. Weliswaar vermeerderden de beleeningen met f 6 miljoen, doch aangezien de Rekening Courant saldi „van anderen" nog circa f 18 miljoen grooter werden, is er uit de markt in totaal f 14 miljoen teruggevloeid.

* * *

Op de wisselmarkt bleef de daling van den marktkoers de aandacht trekken. Oogenschijnlijk is de torpedeering van de Nederlandsche schepen hiertoe de aanleidende oorzaak geweest. Na den sterken val op den laatsten dag der vorige week, trad aanvankelijk Maandag een tamelijk sterke reactie in. Het behaalde avance ging echter den volgenden dag weder verloren en het verdere verloop bleef zeer flauw, zoodat de slotkoers wederom 1 pCt. lager lag.

PRODUCTIE- EN CONSUMPTIE- STATISTIEK.

Noch onzen industrieelen en kooplieden, noch onzer Regeering ontbreekt het in dezen tijd aan raadgevingen ten aanzien van de zware taak die hun te wachten staat in de moeilijke tijden, welke na den oorlog voor de Nederlandsche nijverheid en den Nederlandschen handel zullen aanbreken. Organisatie, reorganisatie, samenwerking, voorlichting; met betrekking tot deze en andere punten worden tal van maatregelen in overweging gegeven en zijn gelukkig reeds een aantal maatregelen genomen. Merkwaardig is, dat ten aanzien van de voorlichting de aandacht nog meer op het buitenland dan op ons eigen land gevestigd schijnt. Wat weten wij eigenlijk omtrent onze eigen handel, wat omtrent onze eigen industrie? De handelsstatistiek was voor ons land beschamend, maar thans mogen wij daarover niet meer klagen, omdat zij nu gereorganiseerd is en wij dus voortaan over betrouwbare gegevens nopens den buitenlandschen handel zullen beschikken. Met de kennis van onze industrie is het echter anders. Een bedrijfstelling is in Nederland nog nooit gehouden; er bestaan wel gegevens omtrent het aantal ondernemingen en de arbeiders die onder de arbeids- en veiligheidswetten vallen, maar dat die niet een bedrijfstelling kunnen remplacieren, behoeft niet verder aangetoond. Erger dan dat de kleinste ondernemingen de aandacht ontsnappen, is het feit, dat wij omtrent de productie en consumptie van onze industrie vrijwel in volslagen onwetendheid leven. De jaarcijfers leeren ons alleen iets omtrent enkele accijnsplichtige bedrijven: distilleerderijen en branderijen, bierbrouwerijen, zoutziederijen, suikerfabrieken en -raffinerijen. Dan weten wij nog wel iets omtrent de steenfabrieken en de turfgraverijen, maar daarmee

is de kennis omtrent de productie uit! We twifelen niet of de vele commissies, die met het oog op de distributie ingesteld zijn, hebben cijfers over de productie en het verbruik verzameld, maar deze zullen wel op meer of minder nauwkeurige schattingen berusten en in hoofdzaak den abnormalen crisistijd betreffen.

Wat wij, naar ons uit de kringen der betrokkenen verzekerd werd, broodnoodig hebben, is een geregelde statistiek van de consumptie en de productie onzer nijverheid. Evenzeer als er een dringende behoefte is aan een statistiek van de voortbrenging en het verbruik van levensmiddelen voor mensch en dier, evenzeer is er een statistiek noodig van de levensmiddelen voor de fabrieken, m.a.w. van de benodigde grondstoffen, halfabrikaten, hulpstoffen, brandstoffen en andere bedrijfs-benodigdheden.

In andere landen heeft men dit alles, zooals blijkt, al veel eerder ingezien. Frankrijk verzamelde reeds in 1800 gegevens, de Vereenigde Staten in 1810 en thans zijn er tal van landen, die, ten deele zelfs jaarlijks, een statistiek van de productie in het licht geven. Zoo'n statistiek geeft, hetzij ten aanzien van de geheele nijverheid, hetzij ten aanzien van de voornaamste bedrijfstakken een overzicht van de soort, hoeveelheid en waarde der verbruikte materialen en van de voortgebrachte artikelen. In vele landen gaat men verder en vraagt ook naar het aantal arbeiders en hun loon, de machines en hun capaciteit, het kapitaal enz., enz., onderwerpen, die o.i. meer bij een bedrijfstelling thuis behooren. In de Vereenigde Staten, Engeland en nog eenige andere landen trekt men de waarde van de materialen van de waarde der productie af, om aldus te komen tot de door de nijverheid aan de materialen „toegevoegde waarde”, welke ons den omvang van de eigenlijk gezegde productie leert. Het is een berekening die veel hoofdbreken kost; het product toch der eene fabriek is grondstof voor de andere; bij de berekening der „toegevoegde waarde” moet men dus zorgvuldig alle dubbeltellingen vermijden en dat is een heel gecijfer!

Nederland, we zeiden het reeds, heeft geen productie-statistiek. Tot onze eigen schade (en schande?) hebben we dat ondervonden. Had de Regeering thans de beschikking over behoorlijke productie- en consumptie-statistieken, zoowel ten aanzien van landbouw als van nijverheid, hoeveel geringer zouden de moeilijkheden zijn, die zij te overwinnen heeft; hoeveel fouten waren wellicht voorkomen?

Heeft onze Regeering cijfers noodig, dan moet zij zich nu wenden tot personen, vaak belanghebbenden, van wie zij vermoedt, dat zij een raming kunnen maken. Is het te verwonderen, indien de plank dikwerf absoluut misgeslagen wordt?

Een productie-statistiek is onmisbaar; het behoeft geen verder betoog. De Regeering sla onverwijld de hand aan de ploeg en beginne met een onderzoek naar een aantal der voornaamste takken van bedrijf. Ook na den oorlog zal zij voor tal van moeilijkheden komen te staan. Op de medewerking der industrieelen kan de Regeering ongetwijfeld rekenen, indien althans de industrieele opgaven geheim blijven, eene conditio sine qua non. In deze onzekere tijden beseft onze nijverheid meer dan ooit, dat eene Regeering, die niet over cijfers beschikt, ook niet in haar belang werkzaam kan zijn. Men late het psychologisch moment niet voorbijgaan!

RANTSOENEERING.

„Den 17den Februari zal voor een aantal artikelen tot algemeene rantsoeneering worden overgegaan.” Dit dagbladbericht, verschenen in een tijd, toen vrouwen en kinderen uit den vierden stand urenlang de ijzige kou trotseerden om hun middageten machtig te worden, beloofde uitkomst: zuinigheid met schaarsche onmisbare benodigdheden zou voortaan gedwongen worden betracht.

Inderdaad zijn in de tweede helft der afge-

loopen maand maatregelen genomen om te geraken tot rantsoeneering van eenige eerste levensbehoeften. Maar van een algemeene rantsoeneering kan moeilijk worden gesproken; alleen het minder koopkrachtig deel der natie is op rantsoen gesteld. De regeling heeft tot resultaat besparing op de kosten der Distributiewet, niet bezuiniging op het verbruik van levensmiddelen in het algemeen. En zelfs de besparing op de overheidskosten lijkt mij onzeker.

Naast de regeeringsgoederen, voor welke de rantsoenen tamelijk krap zijn toegemeten, bestaat er nog steeds „vrije” rijst, zijn er nog „vrije” peulvruchten, worden er zelfs kleiaardappelen verkocht. En waar de prijzen der regeeringsgoederen voor het rantsoen kunstmatig laag worden gehouden, hebben de koopkrachtige inwoners een ruim „consumer's surplus” beschikbaar om na uitputting van het rantsoen hun honger te stillen. Niet alzo de mindere man, die tot dusverre tot verzadiging toe regeeringsgoederen tegen lage prijzen kocht, maar thans met zijn rantsoen moet toekomen, daar zijn koopkracht niet toereikt voor het aanvullen met „vrije”, veel duurere artikelen. De hoeveelheid goederen, door de overheid tegen lagen prijs beschikbaar te stellen, wordt door deze rantsoeneering dus verminderd, en als gevolg daarvan ook de kosten der Distributiewet, maar de grootst mogelijke spaarzaamheid in het verbruik is alleen van de minst koopkrachtigen afgedwongen. Wie het even kan doen besteedt zijn spaarduitjes aan aanvulling van zijn rantsoen met duurere spijzen en alleen de kleine luyden ontberen voedsel ter wille van de algemeene levensmiddelenvoorziening.

De afwijking van aardappelen, rijst en andere voedingsmiddelen van het stelsel van werkelijk algemeene rantsoeneering, zooals het ten aanzien van brood is ingevoerd, heeft nog een groote schaduwzijde: het moet leiden tot prijsopdrijving en voorraadvorming. Bij algeheele rantsoeneering heeft de overheid de prijsvaststelling geheel in de hand, mits zij bij haar inkoop juist blijft boven de kosten van productie of aanvoer. Bij partiële rantsoeneering is dat anders. De hooge subjectieve waardeering van koopkrachtigen voor voedingsmiddelen, die buiten de rantsoeneering vallen, kan in een schaars voorziene markt geen ander gevolg hebben dan prijsstijging, vooral indien men rekening houdt met de omstandigheid, dat de bemiddelde niet koopt, wat gemakkelijk verkrijgbaar is, maar dat wat hij zich op het gegeven oogenblik wenscht te verschaffen. En wanneer van een gerantsoeneerd artikel nog vrije partijen worden aangeboden — zooals met rijst het geval is — dan drijven de gegadigden voor die partijen niet slechts voor zichzelf, maar ook voor de regeering den inkoopsprijs op, zoodat daardoor de besparing op de kosten der Distributiewet kan worden teniet gedaan.

Men zal mij toevoegen, dat door het op rantsoen stellen van den minderen man toch werkelijk op het verbruik van voedingsmiddelen wordt bezuinigd. Afgezien van de onbillijkheid om juist hen, die zwaren lichamelijken arbeid verrichten, het offer der ondervoeding te doen brengen, wil ik hier tegenover opmerken, dat de partieele rantsoeneering de economisch sterken niet slechts brengt tot aanvulling hunner rantsoenen, maar ook tot voorraadvorming, een voorraadvorming van te ernstiger aard indien zij niet meer door verwachting van prijsstijging, maar door angst voor ontbering wordt ingegeven. Een vorming van voorraden, die niet dan in den allerhoogsten nood zullen worden aangesproken, die men steeds aanvult in ten minste gelijke mate als men verbruikt, en dat in een tijd van vervoersbelemmering, zoowel door vorst als door maatregelen van oorlogvoerende mogendheden.

Komt alzo de gedeeltelijke rantsoeneering van sommige artikelen mij onvoldoende, ja zelfs schadelijk voor, ook de beperking van de maatregelen tot slechts enkele goederen lijkt mij bedenkelijk. De prijs-

opdrijvende vraag van de koopkrachtigen werkt in weinig geringere mate bij een artikel, dat geheel vrij is van overheidsdistributie. En ook op die artikelen heeft de minder sterke recht, wanneer zijn gewone voedsel hem te schaars wordt toegemeten. De rijke kan nog steeds met duurdere voedingsmiddelen en genotmiddelen zijn tekort aanvullen en zijn voedselontbering omzetten in een geldelijk offer. Maar dan voorkome men ook, dat hij voedingsmiddelen, die in gewone tijden niet volstrekt buiten het bereik der minderbedeelden vallen, thans voor zijn medeburgers onbereikbaar maakt.

Is algeheele rantsoeneering van meerdere soorten voedingsmiddelen niet het middel om deze hoogst ernstige tijden van schaarschte het hoofd te bieden?

P.

ENGELAND'S HANDELSPOLITIEK.

Sneller dan verwacht werd, ontwikkelen zich de gebeurtenissen. De rijksconferentie, die Asquith zich voorstelde na het sluiten van den vrede bijeen te roepen, is door zijn opvolger, Lloyd George, reeds thans geconvoceerd. Niet alleen in de toekomstige organisatie van het Britsche rijk, doch ook in de daarmee nauw samenhangende vraag, welke eischen van Britsche zijde bij den vrede moesten worden gesteld, behoorden naar zijn meening de Dominions zeggenschap te hebben.

Ook het vraagstuk der in de toekomst te volgen handelspolitiek, een van de hoofdpunten der conferentie, werd hiermede van dadelijk belang. Het in Juli 1916 nog door Asquith benoemde Committee on Commercial and Industrial Policy, hetwelk onder voorzitterschap van Lord Balfour of Burleigh tot taak had de regering van advies te dienen over de toekomstige politiek van het land op handels- en industrieel gebied, heeft hierom gemeend, in afwachting van de resultaten van zijnen omvangrijken en systematisch aangevatten arbeid, reeds thans enkele resoluties te moeten opstellen en met het begeleidend schrijven aan den minister-president te moeten openbaar maken.

Met het oog op het belang der zaak volgt hieronder van resoluties en begeleidend schrijven een woordelijke vertaling:

Resoluties.

I. In het licht van de ervaring, gedurende den oorlog opgedaan, meenen wij, dat bijzondere maatregelen moeten worden getroffen om de voortbrenging van voedingsstoffen en industriële producten aan te wakkeren en wel binnen het gansche Britsche Rijk, overal waar productievermeerdering mogelijk is en economisch wenschelijk voor de veiligheid en de welvaart van het Rijk als één geheel genomen.

II. Om die reden raden wij Z. M. Regeering aan het beginsel te aanvaarden, dat, met betrekking tot nu en later te heffen inkomende rechten op invoer in het Vereenigd Koninkrijk, aan de voortbrengselen en industriële producten uit de Britsche Overzeesche gebieden eene preferentiële behandeling zal ten deel vallen.

III. Verder zal het, naar wij meenen, noodzakelijk zijn in spoedige overweging te nemen, als één van de wegen, welke tot bovengenoemd doel leiden, de wenschelijkheid van een meer uitgebreid stelsel van in- en uitgaande rechten, van welke aan voortbrengselen en industriële producten uit het Britsche Rijk verlagings of ontheffing zou worden verleend en welke tot grondslag zouden kunnen strekken voor handelsverdragen met geallieerde en neutrale mogendheden.

Het schrijven aan den Eersten Minister is van den volgende inhoud:

„Wij achten het voegzaam in het kort uiteen te zetten de beweegredenen, die er ons toe hebben gebracht, bijgaande besluiten te nemen, en deze thans U voor te leggen.

Het was onze aanvankelijke bedoeling de toekomstige handelsbetrekkingen van het Vereenigd Koninkrijk met de Britsche Overzeesche bezittingen in onderdeelen te onderzoeken in verband met en als deel van de algemeene taak, die op ons rust: een advies uit te brengen over de geheele commerciële en industriële politiek van dit land na den oorlog. Vooral was het ons verlangen de postitie van de groote stapel-industrieën te onderzoeken. Wat dezen echter betreft, zien wij ons genoodzaakt te wachten op de verslagen van de speciale commissies door den Board of Trade daartoe aangewezen. Wij meenen, dat de aankondiging van eene eerstdaags te houden Rijksconferentie het gewenscht maakte, onze opvattingen vast te leggen in den vorm van resoluties, welke wij thans de eer hebben over te leggen.

Wij zijn tot deze conclusies gekomen, hoofdzakelijk op grond van de overweging, dat, alhoewel eenigen onder ons iederen maatregel, die op den handel belemmerend kan werken, abstract genomen als verwerpelijk beschouwen, het in ons oog nochtans noodzakelijk is, om der wille van de eenheid van het Rijk, thans een ernstige poging aan te wenden, om de uitgesproken wenschen van de Dominions en de Koloniën naar uitbreiding van hunne economische relaties met het Vereenigd Koninkrijk tegemoet te komen, en tevens op grond van de overweging, dat geen enkele abstracte meening, die wij er wellicht op na mochten houden, in de tegenwoordige omstandigheden en met de gedurende den oorlog opgedane ondervinding voor oogen een beletsel zou mogen zijn voor eenigen maatregel, die de algemeene belangen van het Rijk zou kunnen bevorderen.

Men zal zich herinneren, dat op de Koloniale Conferentie van 1902 de Eerste Ministers van de Self-Governing Colonies eenparig er op aandrongen, dat de voortbrengselen en industriële producten uit de koloniën in het Vereenigd Koninkrijk een preferentiële behandeling zouden genieten, 't zij door ontheffing, 't zij door verlagings van reeds bestaande en nog te heffen rechten en dat ook op de conferentie van 1907 een resolutie in dezelfde bewoordingen werd aangenomen.

Wat geschillen er ook in 't verleden mogen gerezen zijn, wij zijn van meening, dat, vooral met het oog op de groote diensten in den huidigen oorlog door onze Overzeesche landgenooten bewezen, en de opofferingen, die zij zich voor een gemeenschappelijk doel getroosten, de tijd gekomen is, waarop aan dit verzoek behoort te worden voldaan in de volste mate, waarin dit thans en in de toekomst practisch mogelijk zal zijn.

De Dominions hebben niet gevraagd en wij weten, dat zij ook thans nog niet vragen, dat het Vereenigd Koninkrijk rechten zou heffen met het eenige doel aan hunne producten een preferentie te kunnen geven. Maar wij gevoelen dat, gelijk het is uitgedrukt in de resoluties, die wij U zenden, het noodzakelijk zijn zal in spoedige overweging te nemen, als één van de wegen welke tot bovengenoemd doel kunnen leiden, de wenschelijkheid van een meer uitgebreid stelsel van in- en uitgaande rechten dan thans bestaat.

Wij stellen voor het onderwerp zelf later te behandelen en binnen afzienbaren tijd hieromtrent een nieuw rapport uit te brengen en tevens over de vraag, in hoeverre aan de belangen der Dominions kan worden tegemoet gekomen door het toekennen van subsidies in plaats van voorkeurtarieven.

Wij zien de praktische moeilijkheden, die er mede gepaard gaan, niet over het hoofd, maar wij wenschen er met nadruk op te wijzen, dat, om de gedurende den oorlog verloren handel te heroveren, nieuwe markten te winnen en de hulpbronnen van het gansche Britsche Rijk te bevestigen, met de ontwikkeling van een systeem van wederzijdsche voorkeurs-tarieven over het geheele Britsche Rijk niet langer mag worden getalmd.

In verband daarmee zal men ook nauwkeurig moeten onderzoeken, welke gevolgen het heffen van

rechten zal hebben op de grondstoffen en halffabrikaten, die hier te lande in de industrie worden gebruikt en wel voornamelijk met het oog op onze exporthandel, scheepvaart en scheepsbouw.

Maatregelen moeten worden overwogen om aan de belangen van den consument en de billijke eischen van arbeiderszijde tegemoet te komen. De speciale positie, waarin Indië, Egypte en Soudan verkeerden, zal overwogen moeten worden en zoowel met onze uit handelsverdragen voortspruitende verplichtingen, als met de werking van de voorgestelde politiek op de belangen van die landen met welke onze handelsbetrekkingen van bijzonder gewicht zijn, zal rekening moeten worden gehouden.

Het is echter onze overtuiging, dat deze bijzondere vragen, waarop wij ons voorstellen in een volgend rapport uitvoeriger terug te komen, geen onoverkomelijke bezwaren zullen in den weg leggen aan het doorvoeren van de politiek, in onze resoluties uiteengezet."

Het schrijven was ondertekend door alle leden der commissie met uitzondering van drie. Tot de ondertekenaars behooren o.a. Arthur Balfour en de beide Labour-leden, de tegenwoordige leider der partij in het Lagerhuis, Geo. J. Wardle en H. Gosling. Ook de drie leden, die zich van ondertekening onthielden, verklaarden met de denkbeelden geheel in te stemmen. De beide Iersche leden weigerden evenwel tot eenige resolutie mede te werken, die niet tevens het Iersche vraagstuk regelde, terwijl Sir Frederick Smith de gevolgde gedragslijn niet juist achtte. Een vertrouwelijke bespreking met de vertegenwoordigers uit de Dominions ware zijns inziens onder de gegeven omstandigheden de juiste weg geweest. In het openbaar thans een wijziging in de rijkspolitiek aan te bevelen, die tegelijkertijd een wijziging in de handelspolitiek tegenover de geallieerden zou beteekenen, oordeelde Sir Frederick niet verstandig.

Eene bespreking van een en ander ligt, zoolang niet over stemmen uit Engeland zelf wordt beschikt, niet in de bedoeling. Op één punt mag echter reeds nu gewezen worden, en dat is het blijkbaar geheel op den achtergrond komen, ook in Engeland, van de in Juni van het vorige jaar met zooveel ophef aangekondigde Entente-plannen, plannen, waarmede n.b. de instelling van het Committee zelf in nauw verband staat. Slechts Sir Frederick Smith geven zij een tactische, niet principieele, opmerking in de pen.

ENGELSCH-EN UITVOERCIFERS.

In verband met de hierboven weergegeven voorstellen van het „Comitee on Commercial and Industrial Policy" is het niet van belang ontbloot de door den Board of Trade gepubliceerde handelsstatistieken van het Vereenigd Koninkrijk nader onder 't oog te zien.

De totaalcijfers van in- en uitvoer bedroegen:

	Invoer mill. £	Uitvoer *) mill. £
1913	768,7	634,8
1914	696,6	526,2
1915	851,9	484,0
1916	949,2	604,1

Wanneer wij nu in de geest van bovengenoemd comité deze cijfers splitsen in 3 groepen, naar de groepen van landen in de handel waarmede deze totaalcijfers zijn verkregen, komen wij tot het volgende resultaat:

In miljoenen £:

Ao.	Overz. Bezittingen		Overige Landen	
	Invoer uit	Uitv. naar	Invoer uit	Uitvoer naar
1913	191,6	195,3 ± 215*)	577,6	330,2 ± 420 *)

*) Uitvoer vermeerderd met wederuitvoer.

Ao.	Overz. Bezittingen		Geallieerden		Neutralen	
	Invoer uit	Uitvoer naar*)	Invoer van	Uitvoer naar*)	Invoer van	Uitvoer naar*)
1914	204,9	187,7	105,3	103,0	386,4	231,4
1915	271,8	160,8	85,8	138,1	494,3	184,0
1916	302,8	200,6	84,5	187,1	561,8	215,5

Ten slotte geven wij nog een meer gedetailleerde opgave van de voornaamste in- en uitvoercijfers van het Vereenigd Koninkrijk en eenige landen afzonderlijk.

In miljoenen £:

	1913	1914	1915	1916
<i>Canada:</i>				
Invoer uit	30,5	31,5	41,0	58,6
Uitvoer naar	23,7	17,4	13,3	18,0
<i>Australië:</i>				
Invoer uit	38,1	45,2	35,3	36,2
Uitvoer naar	34,5	33,6	29,0	36,9
<i>Zuid-Afrika:</i>				
Invoer uit	12,3	10,8	11,0	12,1
Uitvoer naar	22,2	19,6	19,0	24,1
<i>Br.-Indië en Ceylon en Straits Settl.:</i>				
Invoer uit	75,6	65,2	91,0	99,0
Uitvoer naar	81,7	70,2	51,3	60,7
<i>Frankrijk:</i>				
Invoer uit	46,3	40,6	35,4	31,1
Uitvoer naar	29,0	28,3	72,5	98,5
<i>Rusland:</i>				
Invoer uit	40,3	28,1	21,4	18,3
Uitvoer naar	18,1	14,4	13,4	25,0
<i>Italië:</i>				
Invoer uit	8,1	8,7	11,3	11,3
Uitvoer naar	14,6	12,9	14,1	20,5
<i>Japan:</i>				
Invoer uit	4,4	4,1	9,4	12,5
Uitvoer naar	14,5	8,5	0,3	1,0
<i>Vereenigde Staten:</i>				
Invoer uit	141,7	140,2	239,9	296,1
Uitvoer naar	29,3	65,0*)	57,2*)	65,1*)
<i>Nederland:</i>				
Invoer uit	23,6	37,7	28,1	41,5
Uitvoer naar	15,5	28,4	24,9	33,6
<i>Spanje:</i>				
Invoer uit	14,4	15,8	20,8	27,5
Uitvoer naar	7,9	7,8	7,5	9,9
<i>Zweden:</i>				
Invoer uit	14,2	14,1	19,8	20,6
Uitvoer naar	8,2	7,8	6,3	6,6
<i>Denemarken:</i>				
Invoer uit	23,8	25,5	22,9	23,0
Uitvoer naar	5,8	6,1	8,0	11,9
<i>Noorwegen:</i>				
Invoer uit	7,5	7,7	13,7	16,7
Uitvoer naar	6,1	6,4	7,3	10,9
<i>Argentinië:</i>				
Invoer uit	42,5	37,2	63,9	51,6
Uitvoer naar	22,6	14,6	11,5	14,0
<i>Chili:</i>				
Invoer uit	5,3	5,3	9,6	12,4
Uitvoer naar	6,0	3,8	1,8	4,0
<i>Cuba:</i>				
Invoer uit		4,3	8,2	13,0
Uitvoer naar		1,6	1,8	2,0
<i>China:</i>				
Invoer uit	4,7	4,7	7,0	8,3
Uitvoer naar	14,8	13,0	8,5	10,7

DE MINIMUMPRIJZEN VOOR LANDBOUW-PRODUCTEN.

Een medewerker schrijft ons:

De inmenging der overheid in de vrijheid van den verbouw van gewassen leidt er noodwendig toe, dat ook regelend wordt opgetreden bij het vaststellen van prijzen voor die artikelen, tot wier teelt de landbouw

*) Uitvoer vermeerderd met wederuitvoer.

indirect gedwongen wordt. Zou dat niet gebeuren, dan zou de landbouwer wel is waar de productie niet staken, maar zou hij uit eisch van zelfbehoud overgaan tot de teelt van uitsluitend die gewassen, wier verbouw het relatief-veiligst kan worden geacht en die bij mislukking de kans geven op het kleinst mogelijke verlies. Het verbod om bepaalde gewassen te telen zou dus wel kunnen bewerkstelligen, dat deze niet verbouwd worden, doch zou niet bereiken, dat nu ook die voortbrengselen er komen, welke de bevolking het meest behoeft. Het is in theorie wel mogelijk, dat de verbouw van bepaalde producten gebiedend wordt voorgeschreven, maar zoo'n gebod zou alleen dan kans loopen geen averechtsch effect te hebben, indien een individuele toepassing er van mogelijk was. Er zijn producten, die heel weinig kieskeurig zijn op de voorvrucht, zoals b.v. aardappelen, die men bij voldoende bemesting meerdere jaren met goed gevolg op hetzelfde perceel verbouwen kan, maar voor andere geldt het tegendeel en zoo zal een kundige boer er uit eigen beweging er b.v. niet licht toe overgaan, om zomergerst te zaaien op het stuk land, waar het vorige jaar klaver, erwten of boonen stonden. Evenmin zaait hij twee maal achter elkaar op hetzelfde land tarwe. De voor deze graansoort zoo gewenschte „stijve” bodem deugt weer niet voor wintergerst, en de landbouwer, die zijn land in gereedheid heeft gebracht om er gerst te zaaien, zou recht hebben te klagen over opzettelijke benadeeling, indien hij verplicht werd daarop ditmaal tarwe te telen. Daarbij voegen zich dan nog locale invloeden; terwijl b.v. in Groningen haver dikwijls de voorvrucht is van tarwe, geschiedt dit nimmer in Zeeland, waar de boer empirisch den stelregel huldigt: „nooit wit in wit”. Waar er echter in de praktijk niet aan te denken valt een individualiseerend verbouwingebod toe te passen, is dan ook van de zijde der landbouwdeskundigen er steeds ten ernstigste voor gewaarschuwd niet tot de uitvaardiging van zulk een bepaling over te gaan, omdat er eer nadeel dan voordeel van te verwachten is. Verder dan een verbod om bepaalde gewassen te verbouwen, moet men volgens hen niet gaan; en wil men de teelt van granen en peulvruchten bevorderen, zoo is er veel meer te bereiken met een prijsloksysteem dan met een verbouwingebod.

Dat ook bij het kiezen van deze oplossing de bezwaren buitengewoon groot zijn, wordt hunnerzijds zeer wel beseft. De te bieden prijzen moeten zoodanig zijn, dat ook de in ongunstige omstandigheden verkeerende producent „uit kan komen”, wat weer tot gevolg heeft, dat de boer, die onder gunstige verhoudingen werkt, winsten behaalt niet evenredig aan zijn inspanning. Sloeg men de goede en kwade kansen door een en koos men een middenprijs, dan zou wel de laatstbedoelde producent nog zeer goed uitkomen, maar de eerste niet, en dit zou weer bewerken, dat deze zich tevreden stelde met zoo weinig mogelijk kosten zijn bedrijf gaande te houden, en hij niet probeerde „uit den grond te halen, wat er uit gehaald kan worden”, zeer tot schade der productie, die men bevordert wil zien.

Maar hoe nu vooruit vast te stellen, bij welchen prijs naar alle waarschijnlijkheid de onder ongunstige verhoudingen werkende boer nog rond zal komen? Men kan gerust zeggen, dat dit een onmogelijkheid is, en de regeering blijkt dit ook wel zoo zeer in te zien, dat zij, het prijsloksysteem kiezende, een slag om den arm gehouden heeft en voor de producten van den nieuwen oogst niet „vaste” prijzen doch „minimumprijzen” heeft bepaald, die derhalve, als de loop der zaken er toe noopt, nog verhoogd kunnen worden.

Die „loop der zaken” kan velerlei zijn. Immers, in geen enkel bedrijf is zoo weinig peil op de toekomst te trekken als in het boerenbedrijf, en geen enkel bedrijf werkt ook onder zoo afwijkende verhoudingen. De opbrengst in de eene provincie verschilt hemelsbreed met die in andere; men vergelijkte slechts het

volgens tabelletje, dat tegenover elkaar geeft de hoogste en de laagste gemiddelde provinciale opbrengst (in H.L. per H.A.) van eenige gewassen in de jaren 1912 en 1915 het tweede jaar vóór en het tweede jaar in den oorlog.

	Hoogste.	Laagste.	Hoogste.	Laagste.
	1912		1915	
Tarwe	41,3	18,6	42,6	24,5
Gerst	52,3	22,8	52,1	23,7
Haver	70,9	18,8	68,1	36,2
Rogge	34,2	19,9	35	23,7
Paardeboonen	35,5	20,3	37,6	19
Stamboonen ..	29,5	21,5	32,4	18
Erwten	30,4	16	31,3	20,1
Aardappelen ..	405	128	317	188

Daarbij komen dan de verschillen, waarin de oogst het eene jaar met dien van het andere afwijkt. Hierover geeft bijgaand staatje nader inzicht, dat de hoogste en laagste opbrengsten per H.A. over het geheele land vermeldt over de jaren 1910/1915.

	Hoogste.	Jaar.	Laagste.	Jaar.
Tarwe	37,9	H.L. (1915)	28,6	H.L. (1910)
Gerst	48,8	„ (1915)	40,3	„ (1914)
Haver	50,3	„ (1915)	41,6	„ (1912)
Rogge	25,7	„ (1915)	20,9	„ (1914)
Paardeboonen	30	„ (1912)	23,1	„ (1910)
Stamboonen ..	30,5	„ (1915)	22	„ (1911)
Erwten	25,9	„ (1915)	16,9	„ (1910)
Aardappelen	249	„ (1912)	194	„ (1910)

Neemt men hier de verschillen provinciaal, dan worden de afwijkingen zoodanig, dat er van een eigenlijk gemiddelde haast niets overblijft. Men behoeft dan nog niet eens de hoogste en laagste provincie te vergelijken; zelfs als men de cijfers voor dezelfde provincie tegenover elkaar stelt, komt men tot buitengewoon groote afwijkingen. Een opbrengst van 32,8 H.L. per H.A. voor erwten in 1911 voor Groningen tegenover die van 11,6 H.L. in dezelfde provincie over het jaar te voren is in dit opzicht welsprekend.

Naast de variaties in opbrengst heeft men nog de variaties in kwaliteit, zich o.m. uitend in verschil in soortelijk gewicht. Men vindt als gemiddeld H.L.-gewicht over het geheele land naast elkaar cijfers als: 78 K.G. (1911) tegen 72 K.G. (1912) voor tarwe; 74 K.G. (1911) „ 69,5 K.G. (1914) „ rogge; 65 K.G. (1911) „ 60 K.G. (1912) „ gerst; 48 K.G. (1911) „ 38 K.G. (1912) „ haver.

Maakt dit alles het al in normale tijden uiterst bezwaarlijk vooruit te bepalen, welke prijs voor een artikel billijk is te noemen, zoo worden de moeilijkheden in deze door de tijdsomstandigheden nog aanmerkelijk verhoogd. Afgezien van de wekenlange vorst, waardoor met name veel tarwe is „uitgewinterd”, heeft men te rekenen met een tengevolge van schaarschte en duurte van arbeidskrachten onvoldoende bewerking van den bodem en een door schaarschte en duurte van kunstmest zeer onvoldedige bemesting van den grond, altemaal factoren, die niet zullen nalaten de opbrengsten in ongunstigen zin te beïnvloeden, en dus de prijzen op te drijven. Daarbij komt, dat men momenteel niet het minste peil kan trekken op de strooprijzen, die dit najaar zullen gelden, en voor de financiële uitkomsten van den graanverbouw van zeer groote beteekenis zijn. Slaagt de duikbootenoorlog, dan is vervoer van strookarton naar onzen grooten afnemer, Engeland, onmogelijk en wordt het stroo nagenoeg onverkooptbaar; slaagt de duikbootencampagne niet, terwijl de oorlog voortduurt, dan kan men recordprijzen voor stroo-verwachten, te meer, indien ook de tuinbouw, die een groote strooverbruiker is, voor de teelt onder glas, een gunstig jaar heeft.

Neemt men dit alles in aanmerking, dan behoeft het geen nader betoog, dat aan de door de Regeering voor eenige dagen gepubliceerde minimumprijzen niet zoo heel veel waarde mag worden toegekend bij de beoordeeling der vraag, in hoeverre deze bedragen nu in

wetenschappelijken zin de productieprijsen juist aan-geven. Door dit te zeggen, wordt niets tekort gedaan aan de psychologische waarde er van, met het oog op de bevordering der productie en aan de zorgvuldige berekening, die aan de vaststelling vooraf is gegaan. De gestelde bedragen zijn zeer aanzienlijk hooger dan de normale, en in allen gevalle zoodanig, dat de boer het er grif op wagen wil daarvoor de onderhavige gewassen te verbouwen, al weet hij zoo min als ieder ander, dat hij er nu ook stellig mee uit kan. Het volgend staatje geeft naast de minimumprijsen voor 1917 de bedragen, die ongeveer vóór den oorlog golden:

	Minimumprijsen. per 100 K.G.	Prijzen v. d. oorlog. per 100 K.G.
Tarwe	f 18,—	f 10,—
Rogge	„ 18,—	„ 8,—
Zomergerst	„ 17,50	„ 10,—
Wintergerst	„ 16,50	„ 10,—
Haver	„ 16,50	„ 9,—
Kleiaardappelen (najaarslevering) ..	„ 6,—	„ 4,25
Zand- en veenaardap- pelen (geen fabrieks- aardappelen; na- jaarslevering)	„ 5,—	?
Groene erwten	„ 30,—	„ 15,—
Paarde- en andere voederboonen	„ 21,—	„ 11,—
Bruine en witte boo- nen	„ 30,—	„ 20,—

Het valt op, dat haver en gerst, voor den oorlog hooger genoteerd dan rogge, thans lager geprijsd staan. Blijkbaar wil de prijsstelling voorkomen, dat velden, met voor menscheijk gebruik geschikte granen bezet, worden omgeploegd voor verbouw met voedergraan of voerbieten. Ook zal er wel rekening mede gehouden zijn, dat speciaal de roggeverbouwers in ongunstige conditie verkeerden door het gebrek aan kunstmest, zoodat de gemiddelde opbrengst wel aanmerkelijk lager zijn zal dan normaal. Voor tarwe blijkt de prijsstelling reeds gunstig te werken; akkers, die in andere jaren omgeploegd zouden zijn, worden nu — blijkens de dagbladberichten — bijgezaaid, zoodat zij aan het oorspronkelijke doel blijven beantwoorden. Met dat al zal men wijs doen zijne verwachtingen omtrent de opbrengst van den oogst aan broodkoren dit jaar niet hoog te stellen; de vooruitzichten zijn weinig gunstig.

Overigens zijn de voor haver en peulvruchten gestelde bedragen van dien aard, dat zeer waarschijnlijk heel wat grasland zal worden gescheurd, dat op deze wijze vrijkomt voor graanverbouw in volgende jaren. De productie voor binnenlandsch gebruik wordt dusdoende blijvend en beter in de hand gewerkt dan door een bepaald productiegebod zou bereikt worden. Alleen valt het niet te ontkennen: al blijven de te besteden prijzen beneden die van de wereldmarkt op dit oogenblik, zoo is de maatregel toch heel duur. De bevolking zal voor de opbrengst van den oogst van dit jaar voor de bovengenoemde artikelen allicht f 125 à f 150.000.000 meer te betalen hebben dan voor den oorlog.

DE AFSCHIEP VAN JAVASUIKER.

Men schrijft ons:

De groote moeilijkheden, waarmede, tengevolge van het gebrek aan scheepsruimte, de afschepers van Java-tabak, -thee en andere producten tegenwoordig te kampen hebben, zal waarschijnlijk ook den exporteurs van suiker dit jaar niet bespaard blijven. Reeds verleden jaar werd de vrees geuit, dat voor een coulanten afscheep van den suikeroogst niet voldoende schepen disponibel zullen zijn, doch doordat het Engelsche Gouvernement kort voor het begin der campagne groote kwantiteiten Javasuiker aankocht, waarvoor de noodige scheepsruimte gecommandeerd werd, kon de af-

scheep geregeld plaats hebben. Ook dit jaar zal de Engelsche Regeering, naar algemeen verwacht wordt, weder Javasuiker moeten koopen, doch wanneer de Cubaoogst werkelijk ongeveer 400.000 tons meer oplevert dan verleden jaar, dan zouden — ook zonder de beoogde inkrimping van de consumptie — de aankopen voor rekening van Engeland veel langer uitgesteld kunnen worden dan in 1916. Dit land kan zich dan zooveel langer voorzien van Cubasuiker, waarvan het transport veel korter en dus ook veel gemakkelijker te verrichten is. Het is daarom voor Java van groote beteekenis, welken invloed de onlusten op Cuba op den suikeroogst van laatstgenoemd eiland zullen hebben.

Niet onmogelijk is het ook, dat Engeland zal trachten zijne geheele behoefte met Cubasuiker te dekken, doch dan zal Amerika vermoedelijk suiker tekort komen en die leemte met Javasuiker moeten aanvullen. Deze inkoop zou dan zijn voor Augustus/October-afschep en door het Panamakanaal naar Amerika vervoerd moeten worden zoolang de tegenwoordige duikbootoorlog duurt. Daardoor zoude een groot gedeelte van den Javaoogst weder eene sedert jaren niet gekende bestemming krijgen. Daarmede worden echter de eventuele moeilijkheden gedurende de eerste maanden der campagne niet overwonnen. Britsch-Indië, Japan en Hongkong hebben in hunne meest dringende behoeften voor Juni/Augustus-afschep van Java reeds voorzien en zullen er voor zorg dragen, dat voor die kwantiteiten de benodigde scheepsruimte disponibel is. Ook Zwitserland heeft reeds inkoop van Javasuiker voor dit jaar gedaan, waarvoor het onder tegenwoordige omstandigheden echter niet gemakkelijk transportmiddelen zal vinden. Rusland komt suiker tekort, doch heeft nog niet van Java gekocht, wegens de moeilijkheden aan het vervoer verbonden, terwijl Frankrijk in dezelfde positie verkeert als Engeland.

Zoo zal het transportvraagstuk dit jaar groote beteekenis hebben voor den suikerhandel op Java en daardoor hooge eischen gesteld worden aan het beleid der exporteurs.

Sedert het bovenstaande geschreven werd verlaagden Willett & Gray de raming van den Cuba-oogst tot 3.000.000 tons.

Onder de overzichten in dit nummer treft men een algemeene beschouwing aan over den rubberhandel in 1916.

BOEKAANKONDIGING.

Economisch-Historisch Jaarboek.

Tweede deel 1916. Uitgegeven door de Vereeniging Het Economisch-Historisch Archief. 's-Gravenhage. Mart. Nijhoff.

Het tweede jaarboek dezer vereeniging ontleent zijn beteekenis in hoofdzaak aan een zeer belangwekkende bronnen-publicatie nopens de lijnwaadcontracten der Nederlandsche Handel-Maatschappij. Geput is, zoodat blijkt, in de eerste plaats uit de archieven van het Departement van Koloniën en voorts uit verschillende bronnen, waaronder de particuliere correspondentie tusschen Baud en Van der Houwen uit de jaren 1840—1844, toen eerstgenoemde Minister van Koloniën en de tweede gelijktijdig President der Handel-Maatschappij was, in de eerste plaats verdient te worden genoemd.

De gegevens omspannen het tijdvak 1831—1853, waarover zij intusschen hoogst ongelijk verdeeld zijn. De groote meerderheid betreft de periode 1840—1844, waaraan de reeds genoemde particuliere correspondentie kleur en diepte vermag te geven, iets, waartoe de afgedrukte contracten uit andere jaren met de betrekkelijk karige officieele briefwisseling, die eraan vooraf ging, buiten staat zijn, te meer doordat uit de archieven der Handel-Maatschappij niet kon worden

geput. Zoo blijkt b.v. dat reeds in 1846 en vooral in de 50-er jaren voortdurend verband wordt gelegd tusschen lijnwaadhandel en consignatiestelsel. Nadere gegevens, financiële vooraan, die ons de beteekenis van dit verband zouden kunnen doen beseffen, ontbreken.

Wat in de publicatie wordt medegedeeld over het contract van 1844, is geheel nieuw. Tot dusver meende men, dat tusschen 1844 en 1849 geen lijnwaadcontract had bestaan, tot welke meening men geleid werd door de overeenkomst van 31 Juli 1844, waarbij de bestaande verhouding tusschen regering en maatschappij uitdrukkelijk verbroken werd. Thans blijkt echter, dat dienzelfden dag een geheime overeenkomst gesloten is, waarbij de afwikkeling der bestaande overeenkomsten werd gewaarborgd, terwijl tegelijk voor de toekomst een andere vorm van contracteeren gekozen werd. Het motief hiertoe is bekend. In hun wezen waren de lijnwaadcontracten een extra-begunstiging der Nederlandsche textiel-industrie, waardoor de reeds bestaande begunstiging door het differentiëel Indisch tarief ten nadeele van de vreemde exportindustrie, met name de Engelsche, en in strijd met internationale toezeggingen, nog belangrijk werd verhoogd. In Engeland was hieromtrent het een en ander uitgelekt en men wenschte alles te doen om, zooals Baud 20 April 1844 aan de Handel-Maatschappij schrijft, „de openbaarheid, welke deze zaak verkregen heeft, van lieverlede weer te doen verdwijnen.” Inderdaad is het geheim tot heden bewaard gebleven. Met de publiciteit is de historische waarheid stellig gediend en aan onjuiste voorstellingen een einde gemaakt. Betrekkelijk kort als de periode achter ons ligt, zou ik het mij echter kunnen voorstellen, indien bij dezen en genen onder de lezers twijfel rees of overigens de publicatie van de betrekkelijke officieele bescheiden, hoe belangrijk op zich zelf, wel in alle opzichten aanbeveling verdient. Een van de schoonste bladzijden uit de historie intime onzer handelspolitiek is het stellig niet.

Uit het jaarverslag, dat aan de bijdragen voorafgaat, blijkt van verschillende verdere plannen naast het jaarboek. Belangrijk is vooral een mededeeling omtrent een bronnenpublicatie over de buitenlandsche handelspolitiek van Nederland in de 19e eeuw. Men zal deze publicatie met groote belangstelling mogen tegemoet zien, al is er misschien reden voor de vraag, waarom, terwijl ons land in de commissie voor 's Rijks Geschiedkundige Publicatiën een officieel orgaan op dit gebied rijk is, thans een particuliere vereeniging verplicht is onder deze publicatie van officieele bescheiden hare schouders te zetten.

B.

REGEERINGSMAATREGELEN OP HANDELSGEBIED.

Uitvoer van groenten en fruit. Onder nader vast te stellen voorwaarden zullen aan ingeschreven exporteurs van groenten vergunningen worden gegeven voor den uitvoer van bepaalde partijen augurken, komkommers, tomaten, schorseneeren, zee-kraal en zeespinazie.

Teelt van vroege aardappelen. In verband met de minder goede financiële uitkomsten, die in het vorige jaar, als gevolg van de maatregelen, beoogende beschikbaarstelling van aardappelen voor binnenlandsch verbruik, werden verkregen, zouden verschillende tuinbouwers thans eenigszins huiverig zijn om over te gaan tot den verbouw van vroege aardappelen, in het bijzonder voor wat betreft de zoogenaamde binnenlandsche soorten. Ter geruststelling van belanghebbende wordt thans bericht, dat, hoewel natuurlijk ook in dit jaar maatregelen getroffen moeten worden, om voldoende hoeveelheden aardappelen voor het eigen land te reserveeren, bij de regering het ernstige streven voorzit, om deze maatregelen op zoodanige wijze toe te passen, dat de teelt behoorlijk

loonend blijft en dat er in het bijzonder naar zal worden gestreefd, den verbouw van de binnenlandsche soorten niet minder loonend te doen zijn dan die van de soorten, welke gewoonlijk voor het buitenland worden geteeld.

Beperking van den verbouw van land- en tuinbouwgewassen. De toenemende moeilijkheden, verbonden aan den aanvoer van levensmiddelen uit den vreemde zijn aanleiding geweest, dat aan de maatregelen tot beperking van den verbouw van gewassen ingevolge de Distributiewet 1916, welke reeds vroeger werden genomen, nog verdere uitbreiding moest worden gegeven. Welke de nieuwe maatregelen zijn, werd reeds besproken in het artikel „De nieuwe teeltregeling”, opgenomen in No. 60. Naar de Staatscourant mededeelt, wordt thans nog eene uitvoerige toelichting van deze maatregelen gegeven, waarbij ten slotte vermeld wordt: Het is niet wel mogelijk, reeds thans aan deze maatregelen verdere uitvoering te geven, daar de omstandigheden zich telkens wijzigen, doch alle belanghebbenden kunnen er rekening mede houden, dat alle geschikte maatregelen getroffen zullen worden om te voorkomen, dat de teelt voor export voordeliger zal zijn dan de verbouw van gewassen, die voor binnenlandsch verbruik kunnen dienen.

Levering van kunstmest. Blijkens mededeeling van de Kunstmestcommissie zal een aanvang worden gemaakt met de distributie der door gebruikers van minder dan 2 H.A. land, ten behoeve van den oogst 1916/17 bij den z.g. kleinverkoop opgegeven hoeveelheden superfosfaat, zwavelzuren ammoniak en Chili-salpeter. De hoeveelheden der goedgekeurde aanvragen zullen ten volle worden verstrekt, terwijl de prijzen, door bestellers te betalen, zijn vastgesteld op f 10 voor superfosfaat, f 40 voor zwavelzuren ammoniak en f 30 voor Chili-salpeter, alles per 100 K.G. netto, zonder bijlevering van zak, à contant, afgehaald aan het pakhuis van den verkooper. De ter beschikking gestelde meststoffen moeten ten spoedigste in ontvangst worden genomen, aangezien de aflevering op een nader vast te stellen datum zal worden gestaakt.

Oorlogsbrood. In verband met de onzekerheid, welke nog bestaat ten aanzien van de voorziening in de behoefte aan graan en meel zal in de samenstelling van het brood eenige wijziging worden gebracht. Voor het bruinbrood zal bij het ongebuild meel, rogge- en aardappelmeel worden gevoegd en eventueel ook maismeel, terwijl voor het wittebrood de inlandsche bloem zal worden gemengd met Amerikaansche bloem en aardappelmeel. Ook de banketbakkerij zal in verband met een en ander haar grondstof belangrijk gewijzigd zien. Vermindering van het broodrantsoen schijnt vooralsnog niet in de bedoeling te liggen.

Maximumprijzen. — Normaal margarine. Voor dit artikel is de maximumprijs nader bepaald op 50 cts. per ½ K.G. kleinhandel en 44 cts. tusschenhandel (tot dusverre resp. 45 en 39 cts.) De inkoopprijs voor de gemeenten ingevolge art. 3 der Distributiewet is eveneens verhoogd tot 44 cts. per ½ K.G.

Maximumprijzen ijzer en staal. Bij beschikking van 3 dezer heeft de Minister van Landbouw, enz. eenige aanvullingen aangebracht in de lijst van maximumprijzen voor handelsmaterialen in ijzer en staal en in de daarbij behorende lijst van prijsverhogingen.

Verbod tot verbruik van rogge of roggebrood als veevoeder. In verband met gebleken onzekerheid omtrent de rechtskracht van gemeentelijke verordeningen, houdende verbod om rogge of roggebrood als veevoeder te gebruiken, heeft de Minister aan de gemeentebesturen als zijn meening te kennen gegeven, dat dergelijke verordeningen, wel-

ke reeds vóór het in werking treden der Distributiewet 1916 waren vastgesteld, geacht moeten worden te zijn vervallen, doch dat de gemeentebesturen bevoegd zijn opnieuw overeenkomstige verbodsbepalingen vast te stellen, onder goedkeuring van den Minister van Landbouw, enz. ingevolge art. 8, lid 4 der Distributiewet.

Varkensvleesch. Zoolang aan de gemeenten niet levende varkens zullen worden geleverd, noch hen machtiging zal worden verstrekt tot zelfaankoop van levende varkens, zal gezouten varkensvleesch verkrijgbaar worden gesteld; de inkoopprijs voor de gemeenten van dit vleesch bedraagt f 0,85 per K.G., de maximum-verkoopprijs f 0,55 per ½ K.G.

MAANDCIJFERS.

INKLARINGEN OP AMSTERDAM.

Landen van herkomst.	Februari 1917.		Februari 1916.	
	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Aantal schepen.	Tonnen netto.
Engeland.....	14	9.896	44	30.743
Zweden	1	845	10	5.658
Noorwegen	—	—	8	3.682
Denemarken	—	—	5	3.430
Frankrijk	—	—	1	832
Portugal	—	—	2	4.979
Spanje.....	2	1.643	2	1.329
Italië	—	—	—	—
Griekenland	—	—	2	3.009
Ned.-Indië	3	11.390	5	23.443
Noord-Amerika	2	4.728	6	12.481
Zuid-Amerika (Oostkust)	—	—	9	36.208
„ „ (Westkust)	—	—	1	2.057
West-Indische eilanden..	—	—	2	3.467
Nederlandsche havens ..	4	804	13	2.767
Uit de Noordzee	—	—	1	1.098
Totaal handelsschepen	26	29.306	111	135.183
Visschersvaartuigen	4	447	11	1.489
Totaal.....	30	29.753	122	136.672

Onderscheiding der handelsschepen naar de nationaliteit:

Februari 1917.	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Percentage van de totale tonnenmaat.
Nederlandsche	25	28.718	97,99
Britsche.....	1	588	2,01
Totaal.....	26	29.306	100,—

INKLARINGEN OP ROTTERDAM.

Landen van herkomst.	Februari 1917.		Februari 1916.	
	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Aantal schepen.	Tonnen netto.
Engeland.....	54	27.328	127	75.973
Frankrijk	1	552	10	6.350
Zweden	1	230	13	7.669
Noorwegen	2	771	12	11.787
Afrika.....	—	—	1	764
Noord-Amerika	8	24.785	27	106.983
Indië (Engelsch)	1	3.114	—	—
Indië (Nederlandsch) ..	—	—	3	10.682
Nederland	3	10.916	15	9.778
Denemarken	—	—	1	2.296
Spanje.....	—	—	1	1.055
Zuid-Amerika	3	5.478	11	23.162
Binnenl. plaatsen	3	1.649	9	2.001
Nieuw gebouwd.....	3	5.847	—	—
Totaal.....	79	81.170	230	258.500

Onderscheiding naar de nationaliteit:

Februari 1917.	Aantal schepen.	Tonnen netto.	Percentage van de totale tonnenmaat.
Nederlandsche	29	49.871	61,19
Noorsche	5	6.545	8,06
Belgische	1	1.767	2,18
Britsche	43	23.115	28,48
Duitsche	1	72	0,09
Totaal	79	81.170	100,—

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

I. BANKDISCONTO'S.

	3 Maart 1917	20 Juli 1914
Ned. Bank	{ Disc. Wissels. 4 1/2 sedert 1 Juli '15 Bel. Binn. Eff. 4 1/2 " 1 " '15 Vrsch. in R.C. 5 1/2 " 19 Aug. '14	3 1/2 sedert 23 Mrt. '14 4 " 23 " '14 5 " 23 " '14
Bank van Engeland	5 1/2 " 18 Jan. '17	3 " 29 Jan. '14
Duitsche Rijksbank	5 " 23 Dec. '14	4 " 5 Febr. '14
Bank van Frankrijk	5 " 20 Aug. '14	3 1/2 " 29 Jan. '14
Oostenr. Hong. Bk.	5 " 10 Apr. '15	4 " 12 Mrt. '14
Russische Staatsbk.	6 " 27 Juli '14	5 " 1 Apr. '14
Nat. Bank v. Denem.	5 " 10 " '15	5 " 6 Febr. '14
Zweedsche Rijksbk.	5 1/2 " 9 Nov. '16	4 1/2 " 6 " '14
Zwitsersche Nat. Bk.	4 1/2 " 2 Jan. '15	3 1/2 " 19 " '14
Bank van Italië ..	5 " 1 Juni '16	5 " 9 Mei '14
Feder. Res. Bk. N.Y.	3—4 1/2 " —	—
Javasche Bank....	3 1/2 " 1 Aug. '09	3 1/2 " 1 Aug. '09

II. OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
3 Mrt. '17	2 1/4	3	5 1/8	4-5/8	—	2 1/2-2 1/2 1)
26 F.-3M.'17	2 1/4-2 3/8	3-3 1/2	5 1/8-5 1/4	4-5/8	—	2-2 1/2
19-24 F. '17	2-2 1/2	3 1/4-4 1/2	5 3/10-1/4	4-5/8	—	2-2 1/2
12-17 " '17	2 1/4-1/2	4-5	5 3/8-1/4	4-5/8	—	2-2 1/2
28 F.-4 M.'16	1 3/8-2 1/8	2-3/4	5 1/2-1/8	4 1/2-3/4	—	1 3/4-2
1-6 Mrt. '15	4 3/8-5/8	4 1/2-3/4	1 7/10-1/2	—	—	1 5/8-7/8
20-24 Jul. '14	3 1/8-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	1 3/4-2 1/2

1) Noteering van 2 Maart.

WISSELKOERSEN.

I. KOERSEN IN NEDERLAND.

Voor Londen, Berlijn en Parijs worden voorloopig ook de dagelijksche noteeringen te Amsterdam opgenomen. De dagelijksche koersen op New York, alsmede de laagste en hoogste der week zijn aan particuliere opgaven ontleend.

Data	Londen	Berlijn	Parijs	New York
26 Febr. 1917 ..	11.80 1/4	40.80	42.42 1/2	2.47 3/8
27 " 1917 ..	11.80 1/4	40.80	42.40	2.47 3/8
28 " 1917 ..	11.80 1/4	40.55	42.40	2.47 3/8
1 Maart 1917 ..	11.80	40.45	42.40	2.47 3/8
2 " 1917 ..	11.79 3/4	40.37 1/2	42.40	2.47 3/8
3 " 1917 ..	11.79 3/4	40.12 1/2	42.40	2.47 3/8
Laagste der week	11.79 1/4	40.10	42.32 1/2	2.47
Hoogste " "	11.80 1/4	40.95	42.45	2.47 1/2
24 Febr. 1917 ..	11.79 1/4	40.60	42.40	2.47 1/4
17 " 1917 ..	11.74 3/4	41.02 1/2	42.27 1/2	2.46 1/4
Muntpariteit ..	12.10 3/8	59.26	48.—	2.48 3/4

Data	Zwitserland	Weenen	Kopenhagen	Stockholm	Batavia telegrafisch
3 Mrt. 1917	49.25	25.27 1/2	69.02 1/2	73.10	99 1/2-100 1/2
Laagste d. w.	49.20	25.15	68.25	73.—	—
Hoogste " "	49.50	25.55	69.05	73.32 1/2	—
24 Febr. 1917	49.35	25.37 1/2	68.25	73.20	99 1/2-100 1/2
17 " 1917	49.17 1/2	25.50	67.75	72.95	99 1/2-100 1/2
Muntpariteit	48.—	50.41	66.87	66.87	100

OVERZICHT.

De wisselmarkt was, met uitzondering van wissels op Duitschland en Italië, vast gestemd. Londen en New York waren sterk gezocht, de koers onderging echter geen ver-

andering. Londen noteerde circa 11,79¹/₄ à 11,80¹/₄. New York telegrafische uitbetaling 2,47¹/₈ à 2,47¹/₈. Parijs zonder veel omzet circa 42,37¹/₂. Zwitserland en Stockholm iets teruglopend 49,40—49,25 en 73,25—73,10. Daarentegen de beide andere Skandinavische landen zeer vast. Kopenhagen steeg van 68,40 tot 69,02¹/₂ en Christiania van 69,50 tot 70,50. Weenen was prijshoudend, hetgeen te meer opviel, omdat Berlijn zoo flauw was en circa 1⁰/₁₀ daalde. Het varieeerde tusschen 25,22¹/₂ en 25,37¹/₂; slot 25,27¹/₂. Berlijn was Maandag aanvankelijk beduidend vaster. Reeds in den namiddag echter sloeg de stemming weder om en daarna had de koers onder voortdurend aanbod te lijden. Slot 40,12¹/₂. Petersburg en Madrid onveranderd. Italië echter zeer flauw 33,50—32. Buenos-Aires circa 1.10.

II. KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Londen (in £ per £)	Zicht Parijs (in frs. p. \$)	Zicht Berlijn (in cents p. Rm. 4)	Zicht Amsterd. (in cents per gld.)
3 Maart 1917	4.76.45	5.84 ¹ / ₄	66 ¹ / ₈	40 ³ / ₈
Laagste d. week	4.76.45	5.84 ¹ / ₄	66 ¹ / ₈	40 ³ / ₈
Hoogste „ „	4.76.45	5.85 ¹ / ₂	68 ¹ / ₈	40 ³ / ₈
24 Februari 1917	4.76.45	5.85 ¹ / ₈	68 ¹ / ₈	40 ³ / ₈
17 „ 1917	4.76.45	5.85	68 ¹ / ₈	40 ³ / ₈
Muntpariteit....	4.86.67	5.18 ¹ / ₄	95 ¹ / ₄	40 ³ / ₈

III. KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	6 Febr. 1917	20 Febr. 1917	Tijdperk 23-28 Februari		28 Febr. 1917
				Laagste	Hoogste	
Alexandrië..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂
B. Aires	d.p.gd.pes.	50 ³ / ₁₆	50 ³ / ₁₆	50 ³ / ₈	51	50 ³ / ₈
Calcutta	sh/d.p.rup.	1/4 ⁷ / ₁₆	1/4 ⁷ / ₁₆	1/4 ⁷ / ₁₆	1/4 ⁷ / ₁₆	1/4 ⁷ / ₁₆
Hongkong ...	id. p. \$	2/4 ¹ / ₂	2/4 ¹ / ₂	2/3 ³ / ₈	2/4 ¹ / ₈	2/4
Lissabon	d. p.escudo	31 ¹ / ₄	31	30 ³ / ₄	31 ¹ / ₂	31 ¹ / ₈
Madrid	Peset. p. £	22.39 ¹ / ₂	22.44	22.41	22.53	22.46 ¹ / ₂
Montevideo ...	d. p. peso	53 ¹ / ₂	54 ¹ / ₄	54 ¹ / ₁₆	54 ³ / ₄	54 ¹ / ₁₆
Montreal....	\$ per £	4.78 ¹ / ₂	4.79 ¹ / ₂	4.78	4.79 ¹ / ₄	4.78 ³ / ₄
Petrograd ..	R. p. £ 10	163 ³ / ₄	166 ¹ / ₂	166	169	168 ³ / ₈
R.d.Janeiro ¹⁾	d. p.milr.	11 ⁷ / ₈	—	11 ²⁹ / ₃₂	12 ¹ / ₃₂	11 ²⁹ / ₃₂
Rome	Lires p. £	33.60	34.81	35.—	36.—	35.92 ¹ / ₂
Shanghai ..	sh/d.p.tael	3/7 ¹ / ₄	3/8	3/6	3/6 ¹ / ₂	3/6
Singapore ..	id. p. \$	2/4 ³ / ₁₆	2/4 ³ / ₁₆	2/4 ¹ / ₈	2/4 ³ / ₁₆	2/4 ³ / ₁₆
Valparaiso ¹⁾	d. p. pap. p.	11 ⁷ / ₁₆	10 ¹³ / ₁₆	10 ³ / ₃₂	11 ³ / ₁₆	11 ¹ / ₃₂
Yokohama ..	sh/d.p.yen	2/1 ³ / ₈	2/1 ³ / ₈	2/1 ³ / ₈	2/1 ³ / ₈	2/1 ³ / ₈

¹⁾ Ncteeringen op 90 dagen.

Goud en Zilver.

GOUDBEWEGING BIJ DE BANK VAN ENGELAND.

Sedert begin Augustus 1916 worden de dagelijksche ontvangsten en onttrekkingen van goud door de Bank van Engeland tijdelijk niet bekend gemaakt.

ZILVER.

Na het hoogtepunt, dat de zilverprijs op 17 Februari bereikte met 38³/₈ d., het hoogste sinds 1893, trad een daling in tot 37³/₈; daarna heeft het aanbod van Indië en China Maandag den prijs verder doen achteruitgaan tot 37¹/₂ d. Die prijs bleef vast; de zilvermarkt was ongeanimeerd en koopers waren niet talrijk.

Noteering te Londen.

te New York.

3 Maart 1917.....	37 ³ / ₈	76 ³ / ₈
24 Febr. 1917.....	37 ³ / ₈	77 ³ / ₈
17 „ 1917.....	38 ³ / ₈	78 ³ / ₈
10 „ 1917.....	37 ³ / ₈	77 ³ / ₈
4 Maart 1916.....	27	56 ³ / ₄
6 Maart 1915.....	23 ¹ / ₂	49 ³ / ₈
20 Juli 1914.....	24 ¹ / ₁₆	54 ¹ / ₈

NEDERLANDSCHE BANK.

VERKORTE BALANS OP 3 MAART 1917.

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	{ H.-bk. f 62.687.374,60 ¹ / ₂ B.-bk. „ 39.599,18 Ag.sch. „ 15.491.032,61 ¹ / ₂	f 78.218.006,40
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—
Idem eigen portef.	f 8.207.855,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„ —	8.207.855,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	{ H.-bk. f 45.061.400,34 B.-bk. „ 3.752.309,35 ¹ / ₂ Ag.sch. „ 42.200.595,74	f 91.014.305,43 ¹ / ₂
Op Effecten	f 85.427.505,43 ¹ / ₂	—
Op Goederen en Spec.	„ 5.586.800,—	91.014.305,43 ¹ / ₂
Voorschotten a. h. Rijk.	12.066.548,44
Munt en Muntmateriaal	—
Munt, Goud	f 62.450.250,—	—
Muntmat. Goud	„ 529.109.872,96 ¹ / ₂	—
	f 591.560.122,96 ¹ / ₂	—
Munt, Zilver, enz.	„ 6.480.716,06	—
Muntmat. Zilver	„ —	598.040.839,02 ¹ / ₂
Effecten	—
Bel. v. h. Res. fonds.	f 5.118.870,12 ¹ / ₂	—
id. van ¹ / ₈ v. h. kapit.	„ 3.959.898,25	9.078.768,37 ¹ / ₂
Geb. en Meub. der Bank	1.400.000,—
Diverse rekeningen	70.010.365,65
	f 858.036.688,32 ¹ / ₂	—

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—	—
Reservefonds	„ 5.155.090,93 ¹ / ₂	—
Bankbiljetten in omloop	„ 744.584.520,—	—
Bankassignatiën in omloop	„ 2.693.876,13	—
Rekening-Courant saldo's:	—
Van het Rijk	f —	—
Van anderen	„ 87.292.189,59 ¹ / ₂	87.292.189,59 ¹ / ₂
Diverse rekeningen	8.311.011,66 ¹ / ₂
	f 868.036.688,32 ¹ / ₂	—

Beschikbaar metaalsaldo..... f 430.226.207,25¹/₂
Op de basis van ²/₃ metaaldekking „ 263.312.090,11
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is .. „ 2.151.131.036,27¹/₂

Bij vergelijking met den vorigen weekstaat blijken de volgende verschillen:

	Meer	Minder
Disconto's	19.496.896,18	—
Buitenlandsche wissels	110.550,—	—
Beleeningen	4.806.420,32 ¹ / ₂	—
Goud	5.371,20	—
Zilver	—	96.216,98 ¹ / ₂
Bankbiljetten	11.890.865,—	—
Part. Rek.-Crt. saldo's	8.911.128,00 ¹ / ₂	—

N.B. Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	3 Maart 1917	24 Febr. 1917
Aan schatkistpromessen..	f 122.510.000,—	f 95.120.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 58.000.000,—	„ 37.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 62.505.000,—	„ 72.856.000,—
Aan zilverbons	„ 17.176.051,50	„ 16.768.053,50

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisbare schulden
3 Maart 1917	591.560	6.481	744.585	89.986
24 Febr. 1917	591.555	6.577	732.694	80.771
17 " 1917	590.555	6.481	737.606	71.794
10 " 1917	589.552	6.673	743.322	62.770
3 " 1917	589.558	6.646	745.750	94.543
27 Jan. 1917	589.561	6.814	732.759	84.163
20 " 1917	589.578	6.805	736.433	78.021
13 " 1917	589.576	6.746	745.543	71.495
6 " 1917	590.589	6.694	751.767	68.526
30 Dec. 1916	587.602	6.985	758.379	58.316
23 " 1916	587.613	7.157	728.640	57.650
16 " 1916	590.523	6.948	733.316	56.512
9 " 1916	584.126	6.855	740.642	37.300
4 Maart 1916	495.530	4.798	586.149	79.686
6 Maart 1915	267.801	1.245	458.977	86.212 ¹⁾
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

¹⁾ Waarvan Rek. Crt. saldo van het Rijk f 51.559.000,—.

Data	Disconto's		Bele- ningen	Beschik- baar Metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
	Totaal	Hieraan Schatkist- promessen rechtstreek			
3 Mrt. 1917	78.218	58.000	91.014	430.226	72
24 Febr. 1917	58.721	37.000	86.208	434.538	74
17 " 1917	59.420	37.000	85.970	434.255	74
10 " 1917	51.710	29.000	91.257	434.106	74
3 " 1917	97.049	77.000	78.137	427.245	71
27 Jan. 1917	78.223	53.000	68.517	432.090	73
20 " 1917	76.670	48.000	69.301	432.591	73
13 " 1917	79.029	47.000	72.282	432.014	73
6 " 1917	71.462	37.000	79.604	432.324	73
30 Dec. 1916	66.685	31.000	85.505	430.347	73
23 " 1916	56.459	31.000	77.433	436.612	76
16 " 1916	53.916	33.000	77.679	438.613	76
9 " 1916	51.150	30.000	70.303	434.497	76
4 Mrt. 1916	61.380	40.000	71.227	366.489	75
6 Mrt. 1915	85.724	—	204.652	159.713	49
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

JAVASCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden Guldens.)

Data	Goud	Zilver	Bank- biljetten	Andere opeisb. schulden
6 Jan. 1917	73.143	24.947	158.750	44.550
30 Dec. 1916	73.263	24.588	156.593	44.865
23 " 1916	74.269	23.748	157.159	47.729
16 " 1916	72.317	23.032	158.678	43.990
8 Jan. 1916	42.841	32.438	138.178	33.477
9 Jan. 1915	37.608	26.305	130.537	18.721
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Dis- conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Bele- ningen	Diverse reke- ningen ¹⁾	Beschik- baar metaal- saldo	Dek- kings- percen- tage
6 Jan. 1917	6.382	34.814	66.188	8.711	56.262	48
30 Dec. 1916	6.414	35.032	59.224	10.987	56.898	49
23 " 1916	6.190	37.584	57.551	10.005	57.039	47
16 " 1916	6.514	37.592	57.107	10.703	54.816	47
8 Jan. 1916	5.782	19.859	45.690	29.058	40.948	44
9 Jan. 1915	5.004	8.550	36.070	10.548	34.061	43
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ²⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa.²⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

SURINAAMSCHE BANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden guldens.)

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeisb. schulden	Disconto's	Div. reke- ningen ¹⁾
16 Dec. 1916 ..	655	1.041	780	878	859
9 " 1916 ..	633	1.057	790	877	872
2 " 1916 ..	652	1.050	767	879	809
25 Nov. 1916 ..	667	1.032	778	876	877
18 Dec. 1915 ..	713	923	1.049	883	1.059
19 Dec. 1914 ..	1.294	949	1.031	777	248
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

I. BANK VAN ENGELAND.

WEEKSTAAT VAN 21 FEBRUARI 1917.

ISSUE DEPARTMENT.

Notes issued.. £	72.642.015	Government Debt £	11.015.100
		Other securities,,	7.434.900
		Gold coin and bullion.... „	54.192.015
	£ 72.642.015		£ 72.642.015

BANKING DEPARTMENT.

Capital..... £	14.553.000	Government securities.. £	34.931.646
Rest	3.503.508	Other securities,,	93.215.121
Public deposits,,	48.836.080	Notes	34.066.330
Other deposits,,	146.828.413	Gold and silver coin	1.535.828
Seven-day and other bills.. „	27.924		
	£ 213.748.925		£ 213.748.925

Door het uitblijven der Engelsche bladen zijn de cijfers van den laatsten weekstaat hierboven niet kunnen worden opgenomen.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens de cijfers der door de Regeering uitgegeven currency notes van 1 £ en 10 sh. met het bedrag der gouddekking en der tot dekking aangewezen Government securities. De publicatie dezer cijfers geschiedt sedert 26 Augustus 1914.

(In duizenden p. st.)

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
28 Febr. 1917	54.296	38.585	***	***	***
21 " 1917	55.728	38.576	145.106	28.500	114.960
14 " 1917	59.141	39.451	146.130	28.500	116.099
7 " 1917	56.924	39.535	145.652	28.500	114.831
1 Maart 1916	56.110	33.307	100.893	28.500	65.203
3 Maart 1915	59.992	34.533	37.063	27.500	5.000
22 Juli 1914	40.164	29.317

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Re- serve	Dek- kings- percen- tage ¹⁾
28 Febr. '17	82.446	117.383	47.846	167.992	34.161	15,82
21 " '17	84.932	96.215	48.836	146.828	35.602	18,20
14 " '17	134.959	44.034	51.923	145.157	36.141	18,33
7 " '17	212.397	38.580	42.262	226.470	35.839	13,33
1 Mrt. '16	32.839	96.743	50.631	102.019	41.253	27
3 Mrt. '15	26.917	118.174	51.872	118.842	43.909	25 $\frac{3}{4}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{3}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

II. DUITSCHE RIJKSBANK.

STAAT VAN 28. FEBRUARI 1917.

De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

Metallbestand	Mk. 2.542.919.000
davon Goldbestand	" 2.527.315.000
Reichs- und Darlehenskassenscheine	" 342.576.000
Noten anderer Banken	" 2.477.000
Wechsel	" 8.984.825.000
Lombardforderungen	" 13.047.000
Effekten	" 111.454.000
Sonstige Aktiva	" 996.511.000
Grundkapitaal	" 180.000.000
Reservefonds	" 85.471.000
Notenumlauf	" 7.655.506.000
Sonstige täglich fällige Verbindlichkeiten ..	" 4.076.591.000
Sonstige Passiva	" 544.485.000

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Onderstaand overzicht bevat tevens het cijfer der uitgegeven Darlehenskassenscheine. De Scheine, welke niet in kas zijn bij de Reichsbank, circuleeren grootendeels onder het publiek. De Darlehenskassen zijn ingesteld op 11 Augustus 1914.

(In duizenden Mark)

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-percentage ¹⁾
28 Feb. 1917	2.542.919	2.527.315	342.576	7.655.506	38
23 „ 1917	2.541.855	2.526.082	368.109	7.881.334	37
15 „ 1917	2.542.132	2.525.799	321.184	7.880.919	36
7 „ 1917	2.542.271	2.525.490	282.881	7.892.292	36
29 Febr. 1916	2.500.988	2.457.149	482.545	6.544.309	46
29 Febr. 1915	2.314.255	2.270.632	216.020	4.862.704	52
23 Juli 1914	1.691.669	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek.-Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
28 Febr. 1917	8.984.825	4.076.591	***	***
23 „ 1917	8.502.111	3.934.860	***	***
15 „ 1917	8.337.838	3.691.295	***	***
7 „ 1917	8.188.720	3.505.047	***	***
29 Febr. 1916	5.781.322	1.986.805	1.606.800	439.500
27 Febr. 1915	4.094.624	1.581.527	759.000	209.000
23 Juli 1914	750.892	943.964

III. BANK VAN FRANKRIJK.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

Van 6 Aug. 1914 tot 28 Jan. 1915 werden geen staten gepubliceerd. De met * geteekende posten komen eerst sedert 28 Jan. 1915 in den weekstaat voor. De biljetten zijn sedert den oorlog niet inwisselbaar.

(In duizenden francs.)

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	* Te goed in het Buitenland	* Buit.gew. ald. Staat
1 Mrt.'17	5.148.881	1.945.603	270.512	912.730	9.000.000
22 Feb.'17	5.142.522	1.945.603	272.807	822.030	8.800.000
15 „ '17	5.134.734	1.945.603	274.500	724.090	8.600.000
8 „ '17	5.128.712	1.844.559	276.790	728.650	8.400.000
2 Mrt.'16	5.015.040	—	360.775	840.889	5.900.000
4 Mrt.'15	4.238.901	—	376.785	297.547	4.500.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	* Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren.	Rek. Crt. Staat
	556.823	1.295.948	1.234.469	18.097.436	2.455.566	92.681
	512.649	1.305.499	1.236.974	17.888.545	2.451.596	55.778
	621.032	1.312.916	1.249.147	17.747.070	2.346.462	33.785
	628.318	1.316.153	1.255.259	17.699.751	2.341.463	56.054
	422.981	1.717.979	1.252.285	14.460.136	1.954.813	59.154
	233.192	3.053.454	812.937	10.961.969	2.355.806	69.801
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

IV. RUSSISCHE STAATSBANK.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

De post „Schatkistbiljetten“ komt eerst sedert 14 November 1914 n. st. in den weekstaat voor. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

(In millioenen Roebel).

Data n. st.	Goud	Tegood t/h buiteland	Zilver	Schatkistbiljetten	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Courant
21 Febr.'17	1.475	2.141	122	7.640	737	9.557	1.990
5 „ '17	1.473	2.150	116	7.276	748	9.340	1.976
29 Jan.'17	1.475	2.151	116	7.127	741	9.205	1.833
21 „ '17	1.474	2.150	118	7.104	613	9.114	1.784
21 Febr.'16	1.621	757	47	3.573	1.019	5.776	1.266
21 Febr.'15	1.569	139	51	1.001	973	3.077	1.123
21 Juli '14	1.601	-144	74	757	1.634	1.099

V. BELGIE.

Van de Nationale Bank van België, die haar goudvoorraad naar Londen heeft overgebracht, zijn sedert 6 Augustus 1914 geen weekstaten openbaar gemaakt.

De Société Générale de Belgique is einde 1914 met de functie van circulatiebank belast. Het Notendepartement dezer bank publiceert wekelijks verkorte balansen. De biljetten zijn niet inwisselbaar.

OVERZICHT VAN DE VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden francs.)

Data	Metaal m.l. buitens. saldi	Beleen. van buitens. vorder.	Beleen. van d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie.	Rek. Crt. saldi.
1 Maart 1917	339.673	85.953	480.000	65.467	852.822	108.743
22 Febr. 1917	339.916	85.749	480.000	66.023	849.555	112.698
15 „ 1917	340.495	84.951	480.000	67.434	850.795	112.658
8 „ 1917	341.011	84.719	480.000	66.134	850.320	112.080
2 Maart 1916	194.975	52.771	480.000	60.211	624.397	161.460

VI. VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA. FEDERAL RESERVE BANKS.

In werking getreden op 16 November 1914.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(In duizenden dollars.)

Data	Goud	Zilver	Wissels	Deposito's	Circulatie	Dekkings-Percentage ¹⁾
5 Jan.'17	460.770	16.180	148.024	681.988	13.245	69,3
29 Dec.'16	453.713	17.538	157.693	697.623	14.130	68,2
22 „ '16	449.917	6.025	156.930	678.259	15.754	69,8
15 „ '16	435.302	7.907	160.666	671.898	12.606	68,3
7 Jan.'16	354.418	12.888	55.579	431.085	12.982	82
8 Jan.'15	232.553	17.997	9.876	267.389	1.854	89

¹⁾ Gouddekking van deposito's en circulatie na aftrek van de posten tusschen de banken onderling.

Door het uitblijven der Amerikaansche tijdschriften zijn de cijfers van den weekstaat hierboven sinds 5 Januari niet kunnen worden opgenomen.

VEREENIGDE NEW YORKSCHE BANKEN EN TRUST MAATSCHAPPIJEN.

OVERZICHT DER VOORNAAMSTE POSTEN.

(Gemiddelden in duizenden dollars.)

Data	Reserve	Deposito's	Circulatie	Beleeningen en disconto's	Surplus Reserve
3 Mrt.'17	786.500	3.757.130	28.720	3.504.290	167.860
24 Febr.'17	782.580	3.719.070	28.680	3.474.230	169.810
17 „ '17	762.080	3.664.650	28.650	3.448.230	156.810
10 „ '17	769.400	3.706.830	28.600	3.470.710	158.520
4 Mrt.'16	726.660	3.592.630	34.750	3.376.520	134.720
6 Mrt.'15	513.790	2.296.840	39.120	2.321.620	134.120
25 Juli '14	467.880	1.958.320	41.730	2.057.570	26.170 ¹⁾

¹⁾ Op basis van 25 % van alle deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 5 Maart 1917.

De gespannen verhouding tusschen Duitschland en de Vereenigde Staten, alsmede de moeilijkheden welke het eigen land nog steeds op velerlei gebied blijft ontmoeten, hebben in de verstreken berichtperiode zwaren druk op de effectenbeurs uitgeoefend. Wat den eerstgenoemden factor betreft, begint de opvatting hier, evenals in de betrokken landen zelf, meer en meer veld te winnen, dat een definitieve breuk tusschen beide mogendheden — in hare gevolgen oneindig verder strekkende dan het tot dusver toegepaste, min of meer platonisch aandoende middel van verbrekking der diplomatieke betrekkingen — wel niet meer zal kunnen worden vermeden, al is ten slotte het 64e Congres der Unie uitgegaan zonder tot een uitspraak te komen omtrent de vraag: vrede of oorlog? Voorts maanden de maatregelen der oorlogvoerenden ter zee, die met ons „navigare” ons „vivre” bij voortdurend bedreigen, tot hoogen ernst aan, waarbij vooral het aanvankelijk uitblijven van succes der door de N. O. T. met de Britsche regeering gevoerde onderhandelingen een gevoel van onzekerheid wekte.

Maar het stemt tot tevredenheid, dat men hier in weerwil van dit alles den moed nog niet laat zakken, en zonder van overdreven optimisme te mogen spreken, — de geringe omzetten der afgelopen week zijn er een sprekend bewijs van, — kan toch getuigd worden, dat men den toestand hier rustig onder de oogen heeft gezien, van welke gevoelens de effectenmarkt door een vasten grondtoon blijk gaf.

Door een en ander werden aan de geldmarkt geen eischen van grooten omvang gesteld, zoodat ook hier, met een verdere daling van den geldkoers tot 3 pCt., kalmte geheerscht heeft; geld was tot dien koers gemakkelijk verkrijgbaar, en als gevolg hiervan ontstond wat meer vraag naar beleggingswaarden, welke vraag voor de 5 pCt. N. W. Schuldsoorten tot een fractioneele koersverbetering kon leiden. De afbrokkeling in Russische staatsfondsen en spoorwegprioriteiten maakte hier en daar verderen voortgang in verband met plannen, welke den Russischen minister van financiën worden toegeschreven tot het sluiten van nieuwe leeningen, tot een gezamenlijk bedrag van 3 milliard roebel, waarvan 1 milliard, in 4½ pCt. obligatiën met de staatsspoorwegen tot onderpand, à 77½ pCt. tot uitgifte zou komen.

Twee nieuwe uitgiften zijn voor de loopende week (Vrijdag 9 dezer) aangekondigd: die van f 2 miljoen aandelen der bekende „Lindeteves” maatschappij, à 160 pCt. met recht van voorkeur voor aandeelhouders, en van f 205.200 aandelen der Holland-Bank, welke haar bedrijf, — dat van een hypotheekbank — te Spokane en omgeving in de V. S. uitoefent, à pari, met recht van voorkeur voor houders van winstuitdeelingbewijzen en aandelen. Getuige de handel in claims bestaat voor de uitgifte der Lindeteves, welke dividend over 1916 ter beurze op 20 pCt. wordt geschat, flinke belangstelling; claims werden omgezet tot prijzen wisselend tusschen f 18 en f 30.

26 Feb. 1 Maart 5 Maart

5 % Ned. Werk. Schuld.....	101 1/8	101 1/2	101 7/8
4 1/2 % „ „ „ 1916.....	100	100 3/16	100 1/4
4 % „ „ „ 1916.....	93 9/10	93 7/8	93 7/10
4 % Hongarije Goud	44	45 1/2	45 3/8
4 % Oostenrijk Krouenrente.....	39 1/2	40	39 1/8
5 % Rusland 1906	76 3/4	75 1/8	75 1/8
4 1/2 % Iwngorod Dombrowa.....	73	71 1/2	72 1/4
4 % Rusland Cons. 1880.....	60 9/16	60 3/8	61 3/16
4 % Rusland bij Hope & Co.....	62 3/4	62 7/8	62 15/16

Onze locale markt droeg de meeste dagen een uiterst stil voorkomen.

Binnenlandsche bankaandelen geven tot geen bespreking aanleiding; echter genoten in de tweede helft der week, toen zich voor suikercultuurandaelen een betere stemming baan brak, de aandelen van die banken, welke bij de betreffende cultuur belang hebben, zooals die der Ned.-Ind. Handelsbank en Ned. Handel Mpij. eveneens meer belangstelling. Van de nijverheidssoorten verloren de aandelen Van Berkel's Patent bij gering aanbod 17½ pCt. (137½—120), doch konden later een vijftal punten herwinnen. Aandelen Stokvis & Zonen konden eene rijzing van 27 pCt. boekstaven (375—402); deze maatschappij zal, naar bij geruchte verluidd, over 1916 45 pCt. aan hare aandeelhouders uitkeeren, waarvan 20 pCt. in kassa, 25 pCt. in nieuwe aandelen. Aandelen Westersuikerraffinaderij waren na de aanvankelijk flauwe houding hooger gevraagd.

Zooals gezegd ontwikkelde zich in de laatste dagen vraag naar cultuurwaarden, in verband met gunstige oogstberichten uit Java, welke vooral voor suikeraandelen daarom beteekenis hebben, wijl eenerzijds de Cubasuikerindustrie

nadeelig door de ter plaatse heerschende onlusten wordt beïnvloed, en anderzijds in zoo goed als alle suikerbieten verbouwende landen, het onze niet uitgezonderd, maatregelen worden voorgesteld tot beperking van den bouw ten gunste van den graanbouw.

Petroleumaandelen hielden zich op den achtergrond, in tegenstelling met rubberfondsen, waarvoor in verband met de hooge prijzen welke het product in de jongste veilingen te Medan en te Londen wist te bedingen, gunstige opvattingen werden gevormd. Amsterdam Rubbers verlieten de week op 230 (na 220) en wisten de rijzing in de nieuwe week tot dusver met nog een vijftal procenten op te drijven; ook de overige in deze afdeling verhandelde aandelen benutten de ingekomen gunstige berichten.

De stemming voor scheepvaartandaelen was doorgaans bemoedigend, al stelde het door de Hollandsche Stoomboot Mpij. verklaarde dividend van 18 pCt. velen te leur; men begint thans tot de meening over te hellen, dat ook de overige maatschappijen bij het uitkeeren van hare dividenden over het toch zoo voordeelige 1916, de zuinigheid zullen betrachten. Dit moge aandeelhouders aanvankelijk teleurstellen, op den duur zijn hunne belangen er echter zeker beter mede gediend, dan wanneer tot vrijwel geheel opdeelen der gemaakte winst zou worden overgegaan. Vroeger of later móet toch aan de vette jaren een einde komen, en ook zonder dit is een voorzichtige dividendpolitiek in een tijd als deze, waarin het bedrijf der scheepvaartmaatschappijen aan even plotselinge als ernstige aanslagen bloot staat, wel de eenige gebodene. Het den laatsten weekdag aangekondigde resultaat van de boven reeds aangehaalde bemoeiingen der N.O.T. bij de Britsche regeering lokte aanvankelijk omvangrijke vraag voor scheepvaartwaarden uit; toen heden evenwel het gerucht in omloop kwam, dat er kans op bestond, dat de Deutsche regeering, in tegenstelling met de hier gekoesterde verwachtingen, vermoedelijk niet zonder meer tot vervanging der onlangs getorpedeerde 7 schepen zal overgaan, sloeg de stemming om en kwam tot dikwijls gevoelig lagere koersen fonds ter markt. Het verloop der voornaamste aandelen illustreert de wisseling der stemmingen volkomen.

Tubaksaandelen, aanvankelijk mat gestemd, traden in de laatste dagen met koersverbeteringen op den voorgrond, ten deele in overeenstemming met de gunstige houding der overige Indische cultures, ten deele op de hoopvolle verwachtingen gewekt door de goede prijzen voor Javatabak in de laatste te Rotterdam gehouden veiling.

26 Feb. 1 Maart 5 Maart

Ned. Ind. Handelsbank.....	224	223	225
Nederl. Handel-Mij.	174 3/4	179 1/2	181 3/4
R. S. Stokvis & Zonen	375	400	402
Cult. Mij. der Vorstenlanden	229 3/4	232 1/2	241
Handelsver. Amsterdam	332	341	345
Javasche Cult. Mij.....	404 1/2	420	440
Koninkl. Petroleum Mij.	503	504 3/4	510
Amsterdam Rubber Mij.	220	226	233 1/8
Holland Amerika Lijn	407 1/2	410	402 1/2
Kon. Holl. Lloyd	182 1/4	183 1/2	180
Kon. Ned. Stoomboot Mij.	219	217	215 1/2
Bothnia Vrachtvaart Mij.....	319 1/2	318 1/2	327 1/2
Deli Maatschappij	481 1/2	471	486 1/2

De omzetten in Amerikaanse fondsen waren meestentijds gering; de schaduw van het oorlogsspoek dwong tot terughoudendheid bij het aangaan van engagementen. Heden scheen echter een keerpunt gekomen te zijn, vooral wat common Marine's en Anaconda's aangaat; deze waarden werden beide op ruime schaal tot bteere prijzen omgezet.

26 Feb. 1 Maart 5 Maart

American Car & Foundry	67	66 9/16	69 1/4
Anaconda Copper	165 1/2	167	173
Un. St. Steel Corp.	103 3/16	103 3/8	105 3/4
Int. Merc. Marine afgest.	26 3/8	26 3/4	29
„ „ „ „ prefs.	69 9/10	70	73 1/4

Te Londen hebben de in het economische leven van Engeland diep ingrijpende maatregelen, welke naast de reeds getroffen worden beraamd om de voortbrenging van levensmiddelen te bevorderen, — alleen reeds het voorstel tot het verrichten van Zondagsarbeid veraanschouwelijkt de hoogte waartoe de nood gestegen is duidelijk — niet nagelaten indruk te maken. De stemming ter beurze was er over het geheel kalm; slechts rubberfondsen waren in verband met de hoogere prijzen voor het product vast.

De Parijsche beurs is in de afgelopen week vrijwel onbewogen geweest; de Fransche rente ging nog iets ver-

der, n.l. tot 61,75 terug. Veel verandering in stemming is er vóór het voorjaarsoffensief wel niet te wachten. Van de energie des lands wordt ook daar uitermate veel gevegd, voodat de terughoudendheid in beurskringen geen verwondering mag wekken. De oorlogskosten, welke in 1916 per maand reeds meer dan tweemaal die van 1914 (fr. 1340 miljoen maandelijks) bedroegen, zullen binnenkort nog belangrijk — verwacht wordt tot rond fr. 3 milliard per maand — stijgen.

Te Berlijn brokkelden de koersen der meeste verhandelde aandelen dagelijks verder af. Vooral de aandelen der Petersburger Internationale Handelsbank moesten het ontgelden, met eene daling van 157½ tot 136½. De rede van den rijkskanselier van Dinsdag 27 Februari gaf tot geen bijzondere bewegingen aanleiding. In afwachting van het prospectus der 6e oorlogsleening, dat nu wel spoedig zal verschijnen, ging men geen groote zaken aan.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

5 Maart 1917.

Het uitblijven van alle Engelsche en verdere overzeesche gedrukte of schriftelijke berichten maakt het samenstellen van een overzicht van de graanmarkt zeer bezwaarlijk. Slechts de telegrafische marktberichten uit Noord- en Zuid-Amerika bereiken ons geregeld. In de afgelopen week hebben deze belangrijke fluctuaties te zien gegeven, die echter voor Noord-Amerika en Argentinië zeer verschillend zijn geweest. In Noord-Amerika is verbetering gekomen in het goederenvervoer per spoor, welke omstandigheid prijsverhooging in de hand werkte. Ook schijnen, ondanks den verscherpten duikbootoorlog, de verschepingen, vooral van tarwe, nog groot te zijn en bovendien bestaat goede binnenslandsche consumptievraag naar maïs. Chicago sloot op 3 Maart voor Mei-tarwe 10⅞ cent boven de slotnoteering van 26 Februari, terwijl voor maïs de verhooging 6⅞ cent bedroeg en ook haver 3 cent per bushel is gestegen. Gunstige berichten uit Argentinië omtrent den maïssoogst hebben de Noord-Amerikaansche prijsverhooging niet kunnen verhinderen. Daarbij zal zeker een rol hebben gespeeld de overtuiging, dat door het gebrek aan scheepsruimte een

groote Argentijnsche maïssoogst, wat de voorziening van Europa betreft, niet tot zijn recht zal kunnen komen. Die gunstige vooruitzichten en de geringe verladingsmogelijkheid heeft in Argentinië zelve de prijzen echter verder doen dalen en de prijs te Buenos-Aires daalde tot 8 pesos, te Rosario nog flink daar beneden. Sedert begin Februari beteekent dat eene verlaging van circa 2½ pesos of bijna 25%, zeker een zeer groot percentage voor nauwelijks 4 weken. In de laatste dagen der week heeft de prijs zich eenigszins hersteld. Ook tarwe is gevoelig lager, doch van dit artikel is de prijsvermindering niet zoo sterk als van maïs. De stilstand in de zaken naar Nederland en Scandinavië, naar welke landen de scheepvaart vrijwel geheel is gestaakt, zal zeker tot de prijsverlagingen in Argentinië hebben bijgedragen. In Noord-Amerika wordt dit gevolg van den verscherpten duikbootoorlog minder sterk gevoeld, omdat in dat land, terwille van de kortere zeereis, meer dan in Argentinië de entente-landen hunne behoeften dekken. Ook lijnzaad is in Argentinië verder in prijs gedaald. Van uitvoer is tegenwoordig weinig sprake, daar Noord-Amerika nog steeds niet weder als koper optreedt, naar Nederland evenmin zaken mogelijk zijn, de Scandinavische landen zeer weinig kooplustig zijn en Engeland zijne behoeften dekt in Britsch-Indië.

Buitenlandsche granen in Nederland.

De Februari/Maart distributie van voedergraan, lijnkoeken en andere veevoederartikelen is in vollen gang. De beschikbare voorraad zal daardoor gevoelig verminderen, daar ook in deze week geen nieuwe aanvoeren dien voorraad kwamen vermeerderen. De scheepvaart naar ons land staat nog vrijwel geheel stil en vóór de in Amerika en Engeland liggende ladingen tarwe en veevoeder onze havens bereiken, zal met dat laatste land eene regeling dienen te worden getroffen, die nog steeds op zich laat wachten. Wel zijn enkele stoomschepen in de gelegenheid gesteld hunne reis naar Nederland te vervolgen, doch groote verandering ten goede wordt daardoor in den neteligen toestand nog niet gebracht. Reeds is sprake van vermenging van tarwemeel en bloem met andere bestanddeelen, om daardoor onzen tarwe-voorraad langer te doen strekken. Behalve bloem van gerst en maïs schijnt men daarbij het oog te hebben op aardappelmeel, waarvan in ons land nog flinke voorraden aanwezig zijn.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres *)		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe April	Maïs Mei	Lijnzaad April
5 Mrt. '17	188 ¼	106 ½	59 ¾	13,85	8,95	21,30
26 Feb. '17	177 ⅞	100 ⅞	56 ¾	13,60 ³⁾	8,70 ³⁾	22,— ⁴⁾
6 Mrt. '16	115 ⅞	78	44	8,75 ³⁾	5,50	12,50 ³⁾
5 Mrt. '15	138	72 ¾	55 ¼	12,30 ³⁾	5,85	9,70 ³⁾
5 Mrt. '14	93 ¼	67	40 ¼	9,05 ³⁾	5,— ³⁾	12,55 ³⁾
20 Juli '14	82 ¹⁾	56 ¾ ¹⁾	36 ¼ ¹⁾	9,40 ²⁾	5,38 ²⁾	13,70 ²⁾

¹⁾ per Dec. ²⁾ per Sept. ³⁾ per Mrt. ⁴⁾ per Febr. ⁵⁾ per Mei. ⁶⁾ p. Juni.

*) De noteeringen van Buenos Ayres zijn van 24 Febr. en 3 Mrt.

Loco-prijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	5 Maart 1917	26 Februari 1917	5 Maart 1916
Tarwe	509,— ¹⁾	509,— ¹⁾	368,— ¹⁾
Rogge (No. 2 Western) ..	nom.	nom.	nom.
Maïs (La Plata)	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	235,— ¹⁾
Gerst (46 lb. feeding)....	345,— ¹⁾	345,— ¹⁾	297,—
Haver (38 lb. white clipped)	20,— ¹⁾	20,— ¹⁾	14,70
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad)	200,— ¹⁾	200,— ¹⁾	155,—
Lijnzaad (La Plata).....	740,—	740,—	457,50

¹⁾ Regeeringsprijs.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor verbruik in Nederland.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	25/2—3/3 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	25/2—3/3 1917	Sedert 1 Jan. 1917	Overeenk. tijdvak 1916	1917	1916
Tarwe.....	—	73.642	108.087	—	4.553	—	78.195	108.087
Rogge	—	4.465	5.513	—	—	—	4.465	5.513
Boekweit	—	654	3.850	—	—	500	654	4.350
Maïs	—	46.306	32.515	—	37.219	20.668	83.525	53.183
Gerst	—	2.608	17.088	—	5.492	1.980	8.100	19.068
Haver	—	—	9.693	—	6.790	4.018	6.790	13.711
Lijnzaad	—	2.842	12.344	—	7.560	22.232	10.408	34.576
Lijnkoek.....	—	9.000	31.580	—	9.132	4.165	18.132	35.745
Tarwemeel	—	3.785	—	—	—	—	3.785	—

AANVOEREN in tons van 1000 K.G. voor België.

Tarwe	—	61.608	105.040	—	—	—	61.608	105.040
Maïs	—	7.479	32.530	—	—	—	7.479	32.530

STEENKOLEN.

Van Duitsland loopt thans de aanvoer per spoor geregeld, en wordt hervatting van de levering per water spoedigst verwacht.

Voor zoover Engeland betreft, bief de toestand ongewijzigd.

METALEN.

IJZER EN STAAL.

Vermoedelijk tengevolge van den onveranderden toestand geworden ons deze week geen berichten uit de verschillende nijverheidsdistricten, zoodat wij het wekelijksch overzicht

betreffende de ijzer- en staalmarkt tot ons leedwezen niet kunnen geven.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Ijzer Clev. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
2 Maart 1917..	nom.	139.-/-	199.7/6	30.10/-	—
23 Febr. 1917..	nom.	139.-/-	197.7/6	30.10/-	—
3 Maart 1916..	—	—	183.10/-	—	—
5 Maart 1915..	57/2	63.12/6	184.-/-	20.7/6	44.10/-
20 Juli 1914..	51/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

KATOEN.

Noteringen voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	2 Mrt. '17	23 Febr. '17	16 Febr. '17	2 Mrt. '16	2 Mrt. '15
New York	17,45 c	16,30 c	15,95 c	11,55 c	8,45 c
Liverpool	± 11,60 d	11,33 d	10,86 d	7,75 d	4,99 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizentallen balen.)

	1 Aug. '16 tot 16 Febr. '17	Overeenkomstige perioden	
		1915—'16	1914—'15
Ontvangsten Gulf-Havens..	4111	3410	5057
„ Atlant. Havens	1629	1890	2574
Uitvoer naar Gr. Britannië	1967	1569	2197
„ „ 't Vasteland.	1548	1450	2305
„ „ Japan etc...	431	229	337

Vorraden in duizentallen	16 Febr. '17	16 Febr. '16	16 Febr. '15
Amerik. havens	1359	1581	1842
Binnenland	1120	1146	1063
New York	163	330	107
New Orleans	429	416	430
Liverpool	883	830	1061

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 7 Februari 1917.

De kans dat Amerika ook in den oorlog betrokken zou worden, heeft de katoenmarkt op Vrijdag j.l. zeer gevoelig doen dalen. In New York had bijna een paniek plaats en, prijzen waren op een oogenblik zelfs 5 cents lager. Liverpool ondervond hiervan minder invloed; de grootste daling bedroeg niet meer dan 1½ pence, waarvan de helft weer voor het sluiten van de markt werd teruggewonnen. Doordat de banken verschillende beleeningsposten opzegden, drukten geforceerde verkoopen de markt. Sedert is de markt wat gekalmeerd en prijzen vandaag in Liverpool zijn slechts 70 punten beneden die van verleden Woensdag. Of prijzen spoedig weer het-oude niveau zullen bereiken, is moeilijk te zeggen en de meeningen daarover loopen nogal uiteen. Weliswaar zijn Liverpool en ook Amerika vrij goed van voorraden voorzien, maar de verdere voorziening zal wel moeilijker worden door de nieuwe Deutsche duikbooten-actie en de verhoogde kosten van vracht en assurantie. De positie is zeer kritiek en prijzen fluctueeren hevig, ook in verband met den politieke toestand. Egyptische katoen is hierdoor niet beïnvloed en prijzen zijn onveranderd.

Zooals wel verwacht kon worden, heeft de onzekere katoenmarkt vrijwel alle zaken doen ophouden en de vraag naar Amerikaansche garens, die juist iets verbeterd was, is weer geheel verdwenen. Enkele spinners beginnen dan ook reeds gebrek aan orders te krijgen, maar met de algemeen groote moeilijkheden in alle bedrijven is ook geen spoedige verbetering te verwachten. Prijzen zijn ¾ pence per pond lager en enkele nummers inslag zijn zelfs nog meer gedaald. Ook in Egyptische garens is de vraag uiterst miniem.

Er is weinig verandering in de doekmarkt, die trouwens nog steeds zeer vast is. De meeste fabrikanten zijn goed bezet en hebben daardoor geen haast nieuwe orders af te sluiten. Elke week worden er meer weeftouwen stilgezet door gebrek aan werkrachten en hierdoor wordt het steeds moeilijker eenigszins redelijke levering te verkrijgen. Engelsch-Indië is zeer kalm; men schijnt daar voorloopig de markt te willen afwachten. China toont wat meer belangstelling, maar men schijnt daar de tegenwoordige vraagprijzen nog niet te kunnen betalen. De kleinere markten dekken uitsluitend hunne meest dringende behoeften, maar

over het algemeen neemt men ook daar zooveel mogelijk een afwachtende houding aan.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester dd. 14 Februari 1917.

Amerikaansche katoen. Gedurende de laatste dagen is de politieke atmosfeer wat gekalmeerd en doordat men nog steeds de mogelijkheid aanneemt, dat Amerika ten slotte niet in den oorlog betrokken zal worden, vonden zelfs weer speculatieve aankopen plaats. In Liverpool was de markt dan ook Maandag weer vaster en de stijging in New York bedroeg gisteren zelfs 57 tot 87 punten, hoofdzakelijk ten gevolge van flinke vraag. Sedert de laagste notering op 5 Februari j.l. zijn prijzen nu weer ruim een penny per pond hooger. Hoewel over het algemeen de voorraad in Liverpool zeer voldoende wordt gevonden, neemt de moeilijkheid, om nieuwe hoeveelheden aan te voeren, zeer toe en verwacht men dan ook hogere prijzen voor voorradige katoen. Tot nu toe hebben de spinnerijen, niettegenstaande de heersche arbeidsmoeilijkheden, nog flinke hoeveelheden ruwe katoen afgenomen en de export van garens over Januari toonen zelfs een vermeerdering van 1.4 miljoen lbs., vergeleken bij verleden jaar. Egyptische katoen is ook weer in prijs gestegen.

Spinners van Amerikaansche garens hebben een moeilijke tijd; aan de eene kant worden katoenprijzen geregeld duurder, terwijl de vraag naar garens nog steeds miniem blijft. De spinmarge is dan ook weer verder ingekrompen, vooral bij inslag in de medio-nummers, waarvan de marge circa een penny kleiner is dan drie maanden geleden. Daar de lagere klassen van katoen vrij schaarsch zijn en daardoor in verhouding ook duur, hebben spinners van grove garens hun prijzen eenigszins verhoogd, zonder echter veel te kunnen verkoopen. Het verschil tusschen ketting- en inslag-garens in dezelfde nummers wordt grooter en het blijkt wel, dat er in de laatste soort meer aanbod begint te komen en de markt gedrukt wordt door voorraden. Boomen blijven goed gevraagd en zijn ook vast in prijs. Hoewel de binnenlandsche vraag gering is, is de export-handel nog stiller. Dit komt hoofdzakelijk door de moeilijkheden in de scheepvaart en zal zeker later de consumptie ongunstig beïnvloeden, daar verschillende weyerijen op het Vasteland hun productie zullen moeten inkrimpen door gebrek aan garens. Egyptische garens zijn zeer onregelmatig in prijs, meer speciaal de medio-kwaliteiten twist en weft voor de twijnerij, waarvan de noteringen geheel verband houden met het aantal orders, dat de noteerende spinner in zijn boeken heeft. Over het algemeen is de vraag naar Egyptische garens echter van weinig beteekenis.

De doekmarkt blijft kalm en lusteloos, hoofdzakelijk door totaal gebrek aan vraag van Engelsch-Indië, waar men thans een afwachtende houding schijnt aan te nemen. Er is wat meer vraag van China voor gebleekte en gefinishde goederen en de kleinere Oostersche markten dekken ook hunne meest dringende behoeften, terwijl ook Zuid-Amerika wat meer van zich laat hooren. Dit alles samen is echter nog niet van heel veel beteekenis en als de vraag niet spoedig wat meer toeneemt, zullen fabrikanten weldra om orders verlegen zijn. De transportmoeilijkheden zijn nog steeds groot en overal liggen groote hoeveelheden goederen op verscheping te wachten, zoodat het, in het gunstigste geval, zeker nog maanden zal duren voordat alles weer geregeld loopt.

WOL.

De veilingen te Londen sloten vast. De mooie soorten „greasy” en „scoured mérinos” zijn 5% in prijs gestegen.

Op de markt te Bradford was er thans eene levendigere vraag naar „mérinos tops”. Verkoopers waren echter zeer gereserveerd en afdoeningen op groote schaal hadden niet plaats.

Noteringen te Bradford:

Data	64 average	Colonial carded			
		56	50	46	40
2 Maart 1917	67 ½	51	41	34 ½	30 ½
16 Februari 1917	67 ½	51	41	34 ½	30 ½
4 Maart 1916	45	39	34 ½	31	28

SUIKER.

Aan onze Bietsuikermarkt was ook gedurende de afgelopen week de stemming lusteloos. Enkele verkoopen van Maart-levering kwamen tot stand aanvankelijk tot f 22 ½, doch later werd niet meer dan f 22,— betaald.

Uit Duitschland wordt bericht, dat de regeering besloten heeft den prijs voor suikerbieten te verhoogen tot 2½ RM. per centenaar en den prijs voor ruwe suiker tot 22 RM. Deze prijsverhoogeningen komen nog juist tijdig om invloed te kunnen hebben op den uitzaai der beetwortels, die anders eene aanmerkelijke inkrimping tegen verleden jaar vertoond zoude hebben.

De belangrijkste gebeurtenis aan de suikermarkten was echter de publicering door Willett & Gray eener nieuwe raming van den Cuba-oogst van 3.000.000 tons, terwijl tot dusver van dat eiland ongeveer 3.400.000 tons verwacht werden. Bij de tegenwoordige schaarschte aan suiker in Europa is dit verschil van groote beteekenis, vooral voor onze Javasuiker, aangezien men nu veilig mag aannemen, dat Engeland ook dit jaar weder niet onbelangrijke hoeveelheden Javas moeten koopen. Veel hangt echter af van de vraag wanneer en voor welken afscheeptermijn Engeland zal koopen. Wij refereeren in verband hiermede aan de beschouwingen in dit nummer onder: „De afscheep van Javasuiker”, die geschreven werden vóór het bekend worden der verlaagde raming van den Cuba-oogst.

Uit Java luiden de berichten over den stand van den oogst over het algemeen zeer gunstig en wordt een dergelijk rendement verwacht als verleden jaar. Betreffende de markt op Java vernamen wij alleen een kleine afdoening van No. 16 en hooger uit den nieuwen oogst tot f 12½.

In Amerika had de markt, ten gevolge van de lagere Cuba-raming weder een veel vaster aanzien. Van 4,89—5,02 c. steeg de notering voor Spot Centrifugals tot 5,14—5,39 c.

De oogstraming voor de Philippijnen moest tot 198.000 tons gereduceerd worden. Verleden jaar leverde deze oogst circa 300.000 tons op.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96% Centrifug.
		Tates Cubes No. 1	White Java: fob.	Americ. Granulated fob.	
2 Maart 1917..	f 22	47/1½	—	—	5,02 à 5,39
23 Febr. 1917..	„ 23¾	47/1½	20/6	26¼½	5,21
2 Maart 1916..	„ 28	42/6	19/-	25/-	5,02 à 5,05
2 Maart 1915..	„ 16¾	31/-	—	—	4,64
21 Juli 1914..	„ 11¾	18/-	—	—	3,26

JAVA KINABAST.

(Opgave van het Kina-bureau).

De voorraad te Amsterdam in de eerste hand van fabrieks- en pharmaceutischen kinabast bedraagt na aftrek van de toewijzing op 22 Februari 1917 en de veiling op 23 Februari 1917 (tot en met het arrivement per S.S. Krakatau):

28 Februari 1917 tegenover op 18 Januari 1917	
33259 Colli	Eerste hands 34357 Colli
11322 „	Ueberstock 11322 „
44581 Colli	45679 Colli

Het beschadigde gedeelte ex. S.S. Riouw werd bij het opmaken van deze cijfers nog buiten berekening gelaten.

De unit voor de toewijzing van 22 Februari 1917 is vastgesteld op 11,81 cts. per ½ K.G. bast.

JAVA THEE.

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 30 Januari 1917	34831
Sedert aangevoerd	11076
	45907
Sedert afgeleverd	11439
Voorraad heden	34468
Waarvan in de eerste hand	94

KOFFIE.

(Uit het Mailbericht van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

De markt is onveranderd vast met nagenoeg geen aanbod en veel kooplust. Dat de prijzen van N.O.T.-koffie niet nog meer in de hoogte gingen zal wel zijn oorzaak hebben in de omstandigheid dat er door de N.O.T. maatregelen zullen worden getroffen om verdere prijsstijging tegen te gaan. Wat in de eerste hand werd aangeboden vond tot de bestaande prijzen gretig koopers.

Noteringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
2 Maart 1917	271.000	6525	2.192.000	6000	11 ²⁷ / ₃₂
22 Febr. 1917	300.000	6675	2.618.000	6000	11 ³¹ / ₃₂
2 Maart 1916	436.000	5925	2.180.000	6500	12 ¹ / ₁₆
24 Juli 1914	353.000	4900	889.000	5700	16

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelooopen week	Sedert 1 Juli	Afgelooopen week	Sedert 1 Juli
2 Maart 1917 ..	53.000	1.784.000	73.000	8.731.000
2 Maart 1916 ..	81.000	2.738.000	136.000	10.237.000

RUBBER IN 1916.

Bij het geven van een jaaroverzicht der rubbermarkt in 1916 moeten wij ons, evenals het vorige jaar, uitsluitend tot het buitenland bepalen. De aanvoeren hier stonden het geheele jaar stil, terwijl evenmin van uitvoer sprake kon zijn.

De prijzen waren gedurende het geheele jaar voor de producenten gunstig. Het jaar opende met hooge prijzen n.l. 4/1, die evenwel geregeld terugliepen, om na eenige schommelingen hun laagsten stand in Juli te bereiken, n.l. 2/1½ voor sheet en 2/2 voor crêpe. De laagste notering voor Para was in Juni n.l. 2/7. Gedurende de drie volgende maanden was de handel stil en kwam er in de prijzen weinig verandering, doch allengs liepen deze weder omhoog, tot 2/10½ in November, terwijl in December naar aanleiding van de verwachte rubberverliezen, veroorzaakt door den onderzeeoorlog, en de daarop volgende speculatie tot 3/5½ betaald werd. De markt sluit kalm op 3/—.

De gemiddelde prijs voor plantagerubber „standard quality” is ongeveer 2/10½ per lb., tegen 2/6½ in 1915 en 2/4 in 1914. Voor Para is de gemiddelde prijs 3/1½ per lb.

De productie van Plantagerubber nam, zooals verwacht, in 1916 weder aanzienlijk toe, ofschoon deze belangrijk onder de raming bleef, eenige jaren geleden in het bekende „Akers Rapport” gegeven. Deze raming was 173.500 tons, terwijl de totale opbrengst van plantagerubber rond 150.000 tons heeft bedragen, tegen 98.000 tons in 1915. Zeer zeker is de toename belangrijk, doch tevens blijkt hieruit, dat reeds nu de volle raming niet bereikt wordt. Verschillende oorzaken werken hiertoe mede, waarvan de voornaamste wel het *Arbeidsvraagstuk* is. De bepalingen betreffende de werving, door het Nederlandsch-Indische Gouvernement in het leven geroepen, alsmede de beperkingen door de Britsche Autoriteiten aan de planters opgelegd bij het werven van Tamil Koelies, bezorgen den Engelschen ondernemingen in de Straits vèle moeilijkheden. Wanneer men bedenkt, dat in den regel op elke 2½ acres 1 koelie benodigd is, terwijl thans ruim 1½ miljoen acres met rubber zijn beplant, dan kan men zich van de benodigde arbeidskrachten een voorstelling maken. Er is dan ook o.i. alle reden aan te nemen, dat de meeste plantages haar maximum productie niet zullen bereiken, hetgeen evenwel geenszins een daling in waarde van de rubberondernemingen behoeft te beteekenen, immers nog steeds worden de aanvoeren vlot opgenomen, terwijl voor de naaste toekomst een verminderde vraag nauwelijks te verwachten is. De grootste producent van plantagerubber is het Maleische Schiereiland, dat dit jaar ca. 102.000 tons uitvoerde. Dan volgt Ned.-Indië met ca. 26.000 tons en vervolgens Ceylon met ca. 22.000 tons.

De geheele wereldproductie bedraagt ca. 199.000 tons verdeeld als volgt:

	1916	tegen	1915
O.-I. Plantagesoorten	ca. 150.000 tons		98.000 tons
Parasoorten	„ 37.000 „		37.000 „
Afrikaansche soorten	„ 9.500 „		7.500 „
Zuid-Amerik. „	„ 2.500 „		3.500 „
(Mexico, Manicoba enz.)	„ 2.500 „		3.500 „

Totaal ca. 199.000 tons 146.000 tons

De zichtbare voorraad in Engeland bedroeg einde des jaars ca. 10.800 tons tegen ca. 7400 tons in 1915, zoodat dus nagenoeg de geheele productie weer verbruikt werd. Weliswaar is de voorraad groter dan de laatste jaren in Engeland het geval was, doch bedenkt men, dat hiervan ca. 5000 tons steeds voorradig moeten blijven, ter beschikking van het gouvernement, dan is de Stock normaal. Bovendien moet in aanmerking worden genomen, dat de eerste-hands-voor-

raden op de vastelandsmarkten: Antwerpen, Havre, Bordeaux, Hamburg en Rotterdam, thans niet aanwezig zijn; vóór den oorlog bedroegen deze steeds te zamen eenige duizenden tons.

De aanvoeren van plantagerubber te Londen, nog steeds de grootste rubbermarkt, bedroegen in 1916 ca. 55.698 tons, tegen 63.485 tons in 1915. Deze vermindering is veroorzaakt, door de tengevolge van den oorlog ontstane verschepingsmoeilijkheden naar Europa, waardoor de directe verlading van Azië naar de Vereenigde Staten is toegenomen. In Londen wordt deze toeneming met leede oogen aangezien, daar men vreest, dat Londen ten koste der Oostersche markten aan betekenis zal verliezen. Men is evenwel van meening, dat de Engelsche regeering, teneinde den wisselkoers op Amerika te verbeteren, maatregelen zal nemen, ten einde alle in het Britsche Keizerrijk gewonnen rubber via Londen of Liverpool te doen verschepen. In hoeverre dit plan werkelijk uitgevoerd zal worden zal de naaste toekomst leeren, met het oog op het tekort aan scheepsruimte lijkt ons dat er voorloopig weinig kans op bestaat.

De consumptie hield, gelijk reeds opgemerkt, gelijken tred met de vermeerderde productie. Wederom staat Amerika bovenaan op de lijst der verbruikslanden. Merkwaardig snel is het verbruik in de Nieuwe wereld toegenomen. In 1914 bedroeg dit ca. 57.000 tons, terwijl het afgelopen jaar 117.400 tons werden opgenomen. Ook Engeland en Rusland kunnen, dank zij de bestellingen voor oorlogsdoeleinden, wederom op een aanzienlijk vermeerderd verbruik wijzen. Mede tengevolge van den oorlog nam ook het verbruik in Nederland belangrijk toe. De fabricatie van autobanden nam, waar buitenlandsche aanvoer geheel onvoldoende was, een groote vlucht, doch ook andere rubberartikelen, die vroeger uit het buitenland werden betrokken, worden hier thans zooveel mogelijk vervaardigd. Voor het volgend jaar wordt de behoefte aan ruwe rubber op 600 tons geschat. Het toekomstig wereldverbruik is natuurlijk zeer moeilijk aan te geven. Alle fabrieken werken thans onder hoogen druk en verwerken zooveel zij slechts kunnen. Een groote factor van blijvend aard voor het verbruik is de steeds toenemende autoindustrie. Het aantal auto's in de Vereenigde Staten werd voor 1916 berekend op 3.400.000, terwijl verwacht wordt, dat in 1917 1.500.000 nieuwe wagens in gebruik zullen worden genomen. De verkoop van goedkope auto's in de landbouwstreken der Unie bereikte een recordcijfer; onnoodig te zeggen, dat daarmee het bandenverbruik enorm toeneemt. Volgens schatting van een goed ingelicht Amerikaansch vakblad zullen dit jaar in Amerika bijna 20.000.000 autobanden verbruikt worden.

Het verbruik zal verder veel van den oorlog afhangen. Bij een voortduren zal ongetwijfeld de consumptie weder aanzienlijk toenemen, doch ook bij een eventueelen vrede heeft o.i. geen vrees te bestaan voor een vermindering van verbruik. Wel zal dan voor directe oorlogsdoeleinden minder gevraagd worden, doch aan den anderen kant zullen de Centraale Rijken niet alleen weer voor hun normaal verbruik in de markt komen, doch tevens er op uit zijn, hun uitgeputte voorraden aan te vullen. Het algemeen gevoelen is dan ook, dat de verwachte toename in de plantage-productie, (welke voor 1917 op 200.000 tons wordt geraamd) zonder moeite door de fabrieken zal worden verbruikt.

RUBBER.

De positie der rubbermarkt onderging in de afgelopen week weinig verandering. Wel waren in het begin der week de prijzen lager, doch de grootere kooplust bracht de noteeringen spoedig weder op het oude niveau.

De markt sluit vast.

Prima Hevea Crêpe en smoked Sheets:		einde vorige week	
Loco/Juni	3/3 1/4	Loco/Maart	3/3 1/4
Juli/Dec.	3/1 1/4	April/Juni	3/3
Hard fine Para.	3/3 1/4	Juli/Dec.	3/1 1/4
		Hard fine Para ..	3/4

COPRA.

In den toestand van de markt kwam ook deze week geen verandering en werden er geen zaken gedaan.

De markt te Londen sluit ruim £ 1.- lager.

Ceylon cif. Londen £ 44.10.- en cif. Marseille £ 49.-

NOTEERINGEN.

Java f. m. s.

3 Maart 1917..	f nom.	} N.O.T.-condities.
24 Februari 1917..	„ nom.	
3 Maart 1916..	„ 41 1/2	
3 Maart 1915..	„ 57	
20-25 Juli 1914..	„ 28 3/4	

VETTEN EN OLIËN.

Oleo-Margarine. Het in ons vorige weekbericht vermelde bod van f 136,— voor „Harrison”, franco wal Rotterdam, inclusief alles, werd geweigerd zonder tegenofferte.

Daarentegen werden verkocht:

1000 Trcs „Choicest” tot f 128,—
500 Trcs 2e soort „ „ 122 1/2

franco wal Rotterdam, exclusief oorlogsriscico; eventueel meer vracht boven f 16 1/2 per % Kilo voor koopers' rekening, waarbij verkoopters zich het recht voorbehouden de koopen te annuleeren, voor het geval niet binnen 60 dagen kan worden afgeladen.

Later werden nog aangeboden:

„Choicest” tot f 132,—
2e soort „ „ 126,—

franco wal Rotterdam, exclusief oorlogsriscico. Verlading per eerste gelegenheid.

Premier-Jus. Biedingen van:

f 111,— voor „Fac. A”
„ 109,— „ „ „Fac. B”
„ 106,— „ „ „Fac. X”

franco wal Rotterdam, inclusief alle kosten zijn door Amerika geweigerd, met tegenofferten van:

f 108,— voor „Fac. A”
„ 106,— „ „ „Fac. B”
„ 104,— „ „ „Fac. X”

exclusief oorlogsriscico's en met recht tot annuleering door verkoopters voor het geval de goederen niet vóór 30 April verladen kunnen worden.

Neutrallard werd eerst tot f 127 1/2 en naderhand tot f 135 3/4—f 137 1/4 exclusief oorlogsriscico aangeboden, zonder koopers te vinden.

Katoenzaadolie. Ook deze week waren hierin absoluut geen afladings-offerten. Loco Boterolie wederom hooger; de vraagprijs is f 100,—.

Geraffineerd Cocosvet. Noteering f 93,— voor prompte levering.

VERKEERSWEZEN.

BEVRACHTINGEN.

3 Maart 1917. Het aanbod van onzijdige schepen bleef uitermate gering. Alexandrië, van welke haven nog geen maximum vrachten vastgesteld zijn, kon een tiental Britsche vaartuigen naar Engeland bekomen tot 110/— a 120/— per 60 cbft. Nadat bevrachters zich grootendeels gedekt hadden, stelden ze lagere vrachten in uitzicht.

In de Vereenigde Staten hielden de transport-moeilijkheden aan. De net-charter vracht naar Fransche Westkusthavens werd van 155/— tot 165/— verhoogd; er vonden echter nagenoeg geen afdoeningen plaats.

Van Engelsch-Indië werden hooge vrachtcijfers in uitzicht gesteld; neutrale schepen werden echter niet afgesloten.

Voor kolen was scheepsruimte onder onzijdige vlag moeilijk te krijgen. Uitvoervergunningen voor neutrale bestemming werden bijna niet afgegeven; verwacht wordt, dat met Noorwegen eerlang een regeling getroffen zal worden. De huur van booten tot 500 ton in de kolenvaart werd voor neutrale schepen van 52/— tot 62/6 per ton lading per maand verhoogd, terwijl bovendien bijzondere faciliteiten voor molestverzekering verleend werden.

Wat Nederland betreft, is de toestand onveranderd. De hier liggende schepen zijn nog niet vertrokken, omdat de reederijen geen zekerheid hadden, dat de Noordelijke route veilig zou zijn. De in Engeland liggende schepen worden nog steeds vastgehouden. Voor eenige in de Vereenigde Staten tot vertrek gereed zijnde booten kon de toezegging verkregen worden, dat ze niet naar een Engelsche haven voor onderzoek opgebracht zullen worden, indien Halifax aangeloopt wordt.

Houtbevrachtingen van de Oostzee op Holland zijn begonnen. Een aantal Duitsche schepen werd van Zweden naar Delfzijl voor D.B.B. afgesloten tot circa fl. 1,75 per Std.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
26 Feb./3 Mt. 1917	—	—	—	30/-	—	—
19/24 Febr. 1917	—	—	—	30/-	—	130/-
28 Feb./4 Mt. 1916	—	—	f 12,50	16/-	f 85,—	140/-
1/6 Maart 1915	—	—	10/-	10/9	70/-	61/3
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

HOUT.

Data	Cronstadt		Golf van Mexico	
	Holland (gesaagd)	Oostk. Engeland (mijn- stutten)	Holland (pitch- pine)	Engeland (pitch- pine)
	26 Febr./3 Maart 1917..	—	—	—
19/24 Februari 1917..	—	—	—	—
28 Febr./4 Maart 1916..	—	—	—	492/6 ¹⁾
1/6 Maart 1915..	—	—	—	200/-
Juli 1914..	f 12,—	24/8	75/-	77/8

ERTS.

Data	Bilbao Middles- bro'	Cartha- gena Middles- bro'	Grieken- land Middles- bro'	Poti Middles- bro'
26 Febr./3 Maart 1917..	35/4	77/8	—	—
19/24 Februari 1917..	35/4	77/8	—	—
28 Febr./4 Maart 1916..	24/9	23/-	—	—
1/6 Maart 1915..	15/-	15/-	—	—
Juli 1914..	4/3	5/4 1/2	5/9	8/6

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Cron- stadt
26 Febr./3 M. 1917	51/-	101/3	—	—	—	—
19/24 Febr. 1917	51/- ²⁾	101/3	—	—	—	—
28 Febr./4 M. 1916	fr 53,—	82/6	85/-	50/-	f 6,—	—
1/6 Maart 1915	„ 20,50	32/9	32/6	31/3	„ 6,—	—
Juli 1914	„ 7,—	7/-	7/3	14/6	3/2	5/-

1) Per zeilschip.

2) In vorige nummers abusief met 68/- vermeld.

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa.	Chili West Europa (salpeter)
26 Febr./3 Maart 1917..	235/-	—	—	—
19/24 Februari 1917..	220/	—	—	—
28 Febr./4 Maart 1916..	127/6	170/-	—	127/6
1/6 Maart 1915..	60/-	80/-	85/-	60/-
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per Unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Hout gesaagd en pitchpine per St. Pet. Standard van 165 kub. vt., mijnstutten per vadem van 216 kub. vt.

Overige noteeringen per ton van 1015 K.G.

BINNENVRACHTEN.

De binnenscheepvaart kon in de afgelopen week hervat worden. De aanvoer in de zeehavens staat echter nog steeds stil.

VRACHTEN TE ROTTERDAM.

(in Gld. per 2000 K.G.)

Data	Erts nr. Ruhrhavens		Massale goed. Boven- rijn	Waterstand
	1/4 lostijd	1/2 lostijd		
26 Febr.-3 Maart 1917..	—	—	—	gunstig
19-24 Februari 1917..	—	—	—	gunstig
28 Febr.-4 Maart 1916..	0,30	0,40	—	hoog
1-6 Maart 1915..	0,20	0,30	—	gunstig
20-24 Juli 1914..	0,60	0,70	1,05	gunstig

ADVERTENTIËN

De Nederlandsche Overzee Trustmaatschappij

bericht, dat zij de Heeren Mr. J. H. VAN SCHERMBEEK, J. RUYS, Mr. J. W. DYCKMEESTER, C. N. SCHMIDT, C. F. FELTMANN, Mr. J. E. CLARINGBOULD, J. TH. VAN BLOEMEN WAANDERS, Mr. G. SNOECK HENKEMANS, J. J. P. C. VAN KUYK, J. A. J. MEYER en A. A. J. D. WELLING gemachtigd heeft om voor en namens haar overeenkomsten met importeurs gesloten, kooperscontracten, katoen-, kapok- en cacao-overeenkomsten, alsmede overeenkomsten waarin regelingen worden getroffen over goederen, die reeds in Nederland zijn aangekomen en verklaringen, betreffende uitvoer en weder-invoer, behoorende bij importeurscontracten, te ondertekenen, alles met dien verstande, dat genoemde overeenkomsten en verklaringen door hare Uitvoerende Commissie zijn goedgekeurd en dat voor het verbinden der Vennootschap de tekening van een der Heeren Mr. VAN SCHERMBEEK, RUYS, Mr. DYCKMEESTER, SCHMIDT of FELTMANN met een der zes laatstgenoemden verplichtend is en dat zij bovendien de Heeren Mr. J. H. VAN SCHERMBEEK, J. RUYS, Mr. J. W. DYCKMEESTER, C. N. SCHMIDT en C. F. FELTMANN machtig heeft gemaakt afschriften van bovengenoemde overeenkomsten en verklaringen voor copie conform te ondertekenen.

Deze machtiging vervangt en breidt uit de machtigingen, gegeven op 10 November 1916, 28 April 1916, 18 April 1916, 24 December 1915, 22 October 1915 en 1 September 1915.

Nederlandsche Overzee Trustmaatschappij,

C. J. K. VAN AALST, Voorzitter.

Mr. A. MACLAINE PONT, Secretaris.

MAANDSTAAT OP 28 FEBRUARI 1917
VAN
DE WISSEL- EN EFFECTENBANK
TE ROTTERDAM.

Aandeelhouders voor 90 % deelneming 2e Serie	f 1.350.000,—	Kapitaal	f 2.500.000,—
Kas, Wissels en Coupons	" 8.489.827,44 1/2	Vennootsch. Deposito in Effecten ..	Als waarborg f 406.450,— voor 90 % v/ Aandeelhouders 2e Serie " 943.550,—
Eigen Fondsen	" 123.463,31	Vennootsch. Deposito in Geld	" 1.350.000,—
Effecten van Aandeelhouders	" 406.450,—	Reserverekening	" 378.871,55
Deelneming in Syndicaten	" 95.750,—	Reserve voor te verstrekken Pensioenen en Ziekengelden	" 108.536,81
Prolongatiën en beleeningen gegeven ..	" 1.153.400,—	Fonds voor Pensioenen en Ziekengelden ..	" 20.000,—
Saldo's Bankiers	" 3.141.705,53	Depositorekening	" 6.264.132,65
Voorschotten op Onderpand of Borgtocht id. op Consignaties	" 2.832.465,81	Saldo's Bankiers	" 235.182,06 1/2
Debiteuren in Rekening-Courant	" 1.231.730,98 1/2	Traites geaccepteerd	" 44.355,20
Gebouwen en Safe-Deposit	" 512.432,83	Crediteuren in Rekening-Courant	" 8.609.039,04 1/2
Deelneming in het Zieken- en Pensioenfonds Twentsche Bankvereeniging c.s.	" 128.536,81		
	f 19.510.117,92		f 19.510.117,92

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM, LONDEN, ENSCHEDE, ALMELO.

MAANDSTAAT VAN DE KANTOREN AMSTERDAM.

	28 Februari 1917		29 Februari 1916	
DEBET.				
Kapitaal en Reserven te Londen	f 6.734.250,—		f 5.906.250,—	
Fondsen in Commanditair en Leen-Depôt, gedeponeed te Rotterdam ..	" —,—		" 117.000,—	
Aandeelen Wissel- en Effectenbank	" 1.865.000,—		" 519.000,—	
Fondsen voor rekening onzer Twentsche Kantoren gedeponeed te Londen	" 230.000,—	f 8.829.250,—	" 925.000,—	f 7.467.250,—
Fondsen-Depôt van Aandeelhouders en Leen-Depôt		" 28.335.850,—		" 24.862.050,—
Kassa, Wissels en Coupons		" 15.789.519,46 1/2		" 10.450.378,94
Ned. Staatsleeningen, Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		" 34.161.263,69		" 34.012.251,77
Saldo's bij Bankiers		" 9.637.808,37		" 8.306.613,55
Prolongatiën gegeven		" 3.751.955,—		" 4.906.310,—
Syndicaten en Eigen Fondsen		" 5.524.305,19 1/2		" 1.734.287,15
Credietvereeniging	f 18.607.059,94 1/2		f 18.858.635,62	
af: loopende promessen	" 1.710.000,—	" 16.897.059,94 1/2	" 1.495.000,—	" 17.363.635,62
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rekeningen-Courant ..		" 10.805.202,87		" 10.135.606,75
Voorschotten op Consignatiën		" 1.952.727,65		" 1.507.033,61
Gebouwen en Safe Deposit		" 952.094,—		" 974.818,40
Totaal		f 136.637.036,18 1/2		f 121.720.235,79
CREDIT.				
Kapitaal	f 16.000.000,—		f 12.227.000,—	
" Credietvereeniging	" 2.413.992,50		" 2.109.352,50	
Reserven	" 5.978.099,28		" 4.566.040,71	
" Credietvereeniging	" 2.418.172,22	f 26.810.264,—	" 2.239.234,90	f 21.141.628,11
Zieken- en Pensioenfondsen		" 216.646,97		" 193.516,85
Fondsen in Leen-Depôt		" 26.551.150,—		" 23.639.850,—
Deposito's		" 16.416.943,92		" 14.569.868,79 1/2
" op prolongatie		" 3.672.850,—		" 4.227.900,—
Saldo te ontvangen en te leveren Fondsen ..		" 297.952,58		" 765.558,88 1/2
Saldo's Rekeningen-Courant		" 37.635.263,27 1/2		" 34.813.328,98 1/2
" " " Credietverg		" 8.773.101,50		" 5.467.802,13 1/2
Saldo Rekeningen met de Bijkantoren ..		" 2.395.032,99		" 4.145.636,61 1/2
Kassiers-Rekeningen		" 1.104.572,90		" 118.025,26 1/2
Te betalen Wissels		" 9.992.347,02		" 10.617.353,59
Diverse Rekeningen		" 2.770.911,03		" 2.019.766,56
Totaal		f 136.637.036,18 1/2		f 121.720.235,79

NEDERLANDSCHE GRONDBRIEFBANK

HEERENGRACHT 495, AMSTERDAM

5 pCt. Obligatiën (Grondbrieven) tegen Beurskoers
Gecertificeerd door de Centrale Trust-CompagnieVerkrijgbaar in stukken van f 2500,—, f 1000,—, f 500,— en f 100,—
op elk goed effectenkantoorJ. & J. M. VOORHOEVE
Makelaars in Assurantiën
Anno 1836

ROTTERDAM

LAPIDOTH & VIS
ASSURANTIËN

De Ruyterkade 124, Amsterdam

belasten zich met het plaatsen
van alle assurantiën, speciaalTRANSPORT-, MOLEST- EN BRAND-
VERZEKERINGEN**INSULAIRE**HYPOTHEEKBANK
TE ZIERIKZEE

PANDBRIEVEN in omloop op:

31 Dec. 1914 f 4.313.450
31 Dec. 1915 „ 4.828.200
31 Dec. 1916 „ 5.586.350Verkrijgbaar tot den koers van
99 $\frac{1}{2}$ %**4 $\frac{1}{2}$ %** PANDBRIEVEN

De Directie:

Mr. D. J. JONGENEEL - H. J. KORLVINKE

GEBROEDERS CHABOT
ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Verkoop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen
van elken aard.**DIRKZWAGER'S SCHEEPSAGENTUUR**

MAÄSSLUIS EN HOEK VAN HOLLAND

Belasten zich met het rapporteeren van schepen en het
behandelen van scheepszaken op den Nieuwen Waterweg**NIEUWE BERGING-MAATSCHAPPIJ**

MAASSLUIS

Contracteeren voor het bergen van gezonken schepen en
ladingen, op de rivieren en buitengaats; belasten zich met
het instellen van duikeronderzoek, enz. enz.

MARTINUS NIJHOFF, Uitgever, 's-GRAVENHAGE

THANS IS VERSCHENEN:

ENCYCLOPAEDIE

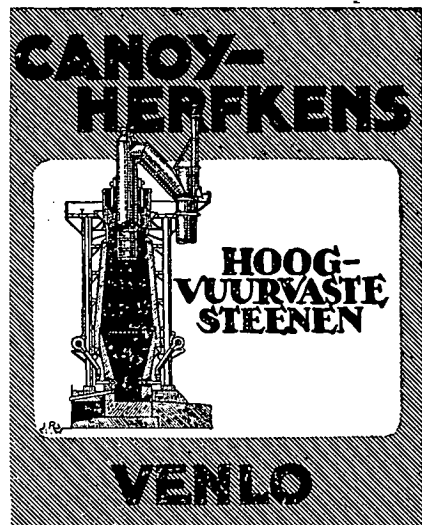
VAN

NEDERLANDSCH-INDIË

TWEDE DRUK

Met medewerking van verschillende Geleerden, Ambtenaren en Officiëren
Samengesteld door Mr. Dr. J. PAULUS

Eerste deel, XII en 832 blz. in 2 kol. roy.-8vo. In linnen band

PRIJS f 22,50Uitvoerig Prospectus en Proefaflevering worden op aanvraag gaarne
gratis toegezonden.**ALGEMEEN ADRESBOEK VAN NEDERLAND**

TEN DIENSTE VAN HANDEL EN NIJVERHEID

Algemeene Naamlijst van beroepen en bedrijven uit alle Gemeenten. Naar officieele gegevens bewerkt

14de druk. Gebonden in geheel linnen band f 12,50

Alom verkrijgbaar bij den Boekhandel en NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ, Rotterdam

PIERSON & Co.

AMSTERDAM

BOISSEVAIN & Co.

NEW YORK

FINANCIEREN IN- EN EXPORT. — BEHANDELEN VERSCHEPINGS- EN ANDERE DOCUMENTEN.
 BEZORGEN OPSLAG, VERSCHEPING EN ASSURANTIE VAN GOEDEREN.
 FOURNEEREN EN INCASSEEREN WISSELS OP ALLE PLAATSEN IN DE VER. STATEN EN CANADA.
 OPENEN REKENING-COURANT MET RENTE-VERGOEDING.

RUSSISCH-HOLLANDSCHE BANK
 RUSSKO-GOLLANDSKI BANK,
 BANQUE RUSSO-HOLLANDAISE

PETROGRAD

 NEWSKI PROSPEKT 21
 Telegram-Adres: PETRODAM

Volgestort Kapitaal Rs. 10.000.000

 Rentevergoeding op chèque-rekeningen
 tot nader order 4 pCt.

Reserven Rs. 1.000.000

Financiering van im- en export. Rembours-credieten. Incasseering en aan- en verkoop van wissels. Handelsinformaties.

Inlichtingen verkrijgbaar bij de Hoofdvertegenwoordiging voor Nederland:

de Rotterdamsche Bankvereniging te Amsterdam en Rotterdam

PHS VAN OMMEREN REEDER, CARGADOOR, EXPEDITEUR,

ROTTERDAM

ASSURANTIE

 AGENT VAN STOOMVAARTLIJNEN NAAR: AUSTRALIË EN NIEUW-ZEELAND, CHINA EN JAPAN,
 BRITSCHE-INDIË, ZUID-AFRIKA, CHILI EN PERU, MEXICO, WEST-INDIË,
 LONDON, LIVERPOOL, MANCHESTER, SOUTHAMPTON EN CORK.

 PHS. VAN OMMEREN (LONDEN) LTD, LONDEN
 THE PH. VAN OMMEREN CORP'N OF NEW YORK, NEW YORK

 VAN ES & VAN OMMEREN, AMSTERDAM
 COMPTOIR MARITIME ANVERSOIS, ANTWERPEN
Holland-Canada Hypotheekbank — 's-Gravenhage

Uitstaand bedrag Pandbrieven ruim f 12.500.000,—

 5 pCt. Pandbrieven tegen den koers van 99¹/₂ pCt.
WERKSPoor, AMSTERDAM
 Land- en Scheeps-Machines - Dieselmotoren
 Installatiën voor Suikerfabrieken - Polderbemalingen
 IJzerconstructiën
Nederlandsche Bank voor Russischen Handel

BANQUE NÉERLANDAISE POUR LE COMMERCE RUSSE

Kapitaal 5.000.000 Roebels

 Kantoor: 20 NEWSKY PROSPECT
 Telegramadres: NEDRUSBANK

PETROGRAD

 De Bank neemt gelden à deposito en in rekening-
 courant, en verricht alle soorten wissel- en bankzaken

 Voor inlichtingen kan men zich wenden tot alle kantoren van
 de NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ
 de TWENTSCHE BANK

 zoomede tot de heeren HOPE & Co., Amsterdam
 " " LIPPMANN ROSENTHAL & Co., " "
 " " R. MEES & ZONEN, Rotterdam
Eerste Nederlandsche Hypotheekbriefbank
 'S-GRAVENHAGE
 Lange Vijverberg 9

Tel.-Adr. Briefbank. — Int. Tel. 722

 De DIRECTIE bericht, dat het
 DIVIDEND over 1916 bedraagt 14 pCt.,
 zoodat betaalbaar zijn de Dividend-
 bewijzen No. 19,

 van de aandelen No. 1 tot en met
 1000 met f 28,—,

 van de aandelen No. 1a tot en met
 500a met f 14,—,

 te 's-Gravenhage, ten Hoofdkantore
 der Bank, Lange Vijverberg 9,
 te Amsterdam bij de ASSOCIATIE-
 CASSA,

 te Rotterdam, bij MARX & Co.'s
 BANK,

en verder bij hare Correspondenten